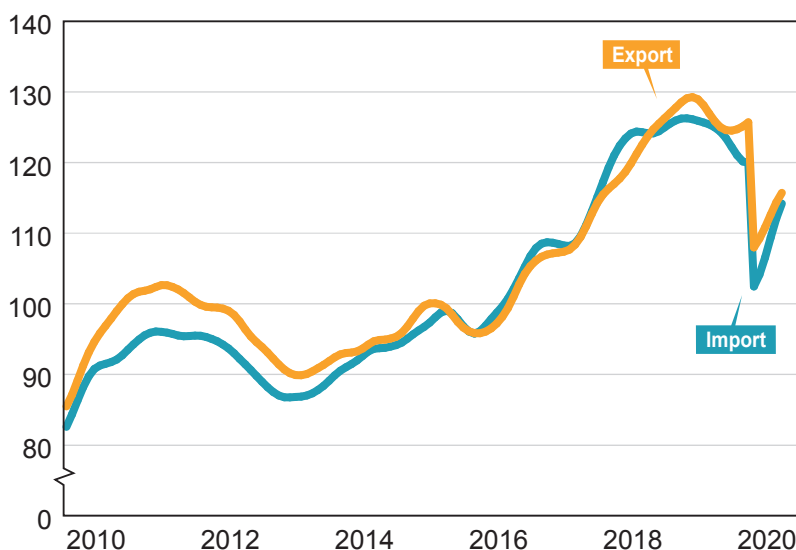

SCB-Indikatorer

E K O N O M I S K M Å N A D S Ö V E R S I K T

Handeln med utlandet ökar

Utrikeshandel med varor
Miljarder kronor, löpande priser, trend

*I fokus:
Bolånen
ökar snabbare
i år
sid 12*

- **Ökad försäljning inom detaljhandeln**
Sid 7
- **Svensk export senaste 50 åren; från skog till läkemedel**
Sid 21

INNEHÅLL

Konjunkturläget.....	2	I fokus.....	12
Näringsliv.....	3	Arbetsmarknad.....	15
Byggmärknad.....	6	Finansmarknad.....	17
Handel och konsumtion.....	7	Internationell utblick.....	19
Utrikeshandel.....	10	Svenska ekonomiska indikatorer.....	22
Priser.....	11		

Indikatorer

	Senaste uppgift	Utveckling senaste		
		mån	3 mån	året
Produktion				
Näringslivets produktion	aug	+	+	-
Industrins produktion	aug	+	+	+
Industrins ordergång	aug	+		○
Tjänsteproduktion	aug	-	+	-
Användning				
Handelsnetto ¹⁾	sep	+	+	+
Hushållens konsumtion	aug	+	+	-
Detaljhandels försäljning	sep	+	+	+
Nyregistrering av personbilar	sep	+	+	+
Övriga indikatorer				
Konsumentpriser ²⁾	sep	+		+
Producentpriser	sep	+		-
Sysselsättning ³⁾	sep	+		-
Arbetslöshet ^{3,4)}	sep	○		+

1) Varuexport minus varuimport under perioden

2) KPIF

3) Uppgifterna mer osäkra än vanligt pga minskat urval

4) Andel av arbetskraften

tetsindikator, som kan liknas vid en månads-BNP. I augusti steg den för tredje månaden i rad men i en långsammare takt än tidigare. Uppgången sker dessutom från en låg nivå och det kommer dröja innan svensk ekonomi tar klivet upp ur lågkonjunkturen. Jämfört med augusti i fjol var aktiviteten i ekonomin 4,0 procent lägre, kalenderkorrigerat.

Industrin leder uppgången

Näringslivets produktion fortsatte uppåt i augusti och har ökat varje månad sedan maj. Ökningen var svagare än de tre föregående månaderna men följde efter en markant uppgång i juli. En stor del av uppgången kom från industrin medan tjänstebansernas produktion minskade något.

Industrin föll kraftigt i början av krisen men produktionen var i augusti tillbaka på nivåerna innan pandemin. Draghjälp har till viss del kommit från exporten som visat en positiv trend sedan i maj. I takt med att nedstängningarna i omvärlden har minskat har efterfrågan på svenska varor börjat stiga igen och produktionen ökat. Öppnandet av gränser har dessutom skapat bättre förutsättningar för branscher med en stor importandel. Det märks inte minst inom motorfordonsindustrin som i april drabbades av leveransproblem från utlandet och tillfälligt tvingades stoppa produktionen. Från mycket låga nivåer vände produktionen uppåt i maj och har fortsatt att stiga sedan dess.

Den framåtblickande indikatorn över industrins ordergång pekar samtidigt mot att produktionen kommer att fortsätta öka. Augusti var fjärde månaden i följd med ökad ordergång, där såväl exportefterfrågan som den inhemska efterfrågan ökat.

Exporten av verkstadsvaror hårt drabbad

Efterfrågan från omvärlden är dock fortsatt svagare än innan pandemin, vilket framgår i utrikeshandelsstatistiken. I september var värdet för varuexporten drygt 3 procent lägre än motsvarande månad i fjol. Trots den negativa utvecklingen är det en ändå förbättring jämfört med tidigare månader då nedgången i årstakt var betydligt större. Störst var minskningen i april och maj när flera europeiska länder stängde ner. Den tungt vägande verkstadsindustrin har drabbats hårt där framför allt exporten av vägfordon men även maskiner minskat kraftigt hittills i år, mätt i löpande priser. Nedgången i exporten av vägfordon har dock successivt dämpats sedan raset i april och i augusti noterades återigen en ökning jämfört med motsvarande månad i fjol.

Tjänsteproduktionen på en låg nivå

Återhämtningen i tjänsteproduktionen har inte varit lika snabb som för industrin. I augusti låg den på samma nivå som genomsnittet för 2017. Nästan samtliga tjänsteban-

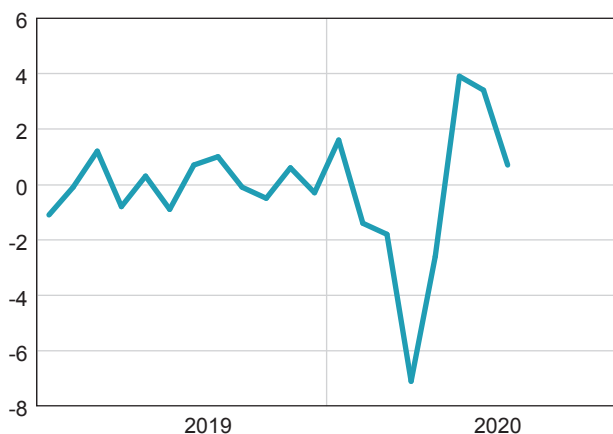
KONJUNKTURLÄGET

Återhämtningen fortsätter men i lugnare takt

Efter några av de svagaste tillväxtnådanerna någonsin ökade den ekonomiska aktiviteten något under sommaren. Många indikatorer vände upp och återhämtningen i svensk ekonomi var något snabbare än vad många analytiker förväntat sig. Statistik för augusti visar på fortsatta uppgångar men att återhämtningen tappat fart.

Aktivitetsindikatorn

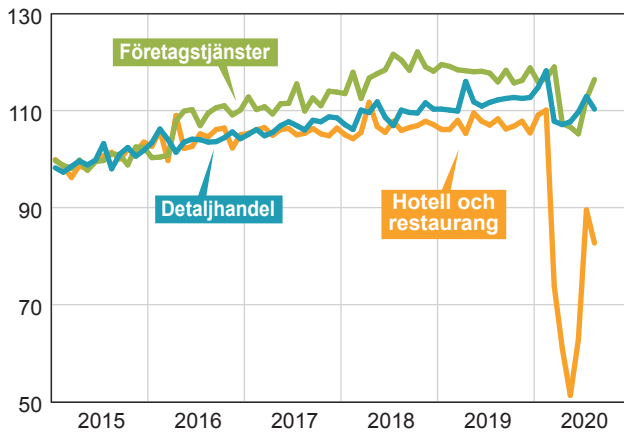
Säsongrensad volymutveckling, procent

Till följd av en ökad efterfrågan på snabb statistik har SCB sedan några månader tillbaka publicerat en ny aktivi-

scher har påverkats av krisen men särskilt de som i första hand vänder sig till hushåll. I augusti kom återhämtningen av sig inom flera branscher, framför allt hotell och restaurang som vände brant nedåt. Även handeln tappade fart där detaljhandeln visade störst nedgång från juli.

Produktion inom tjänstesektorn (PVI)
Säsongrensade månadsvärden. Index 2015=100

På uppåtssidan steg transportbranschen för tredje månaden i följd, men från mycket låga nivåer. Även företagstjänsterna, som säljer sina tjänster till andra företag, fortsatte att öka.

Svag konsumtionsökning

Efter en stadig uppgång sedan maj dämpades återhämtningen för den privata konsumtionen i augusti. Hushållens konsumtionsindikator visade endast på en svag ökning i månadstakt. Hotell- och restaurangbesöken minskade efter de mycket kraftiga uppgångarna i juni och juli. Även konsumtionen av möbler, som tidigare under pandemin gynnats av att vi spenderat mer tid i hemmet, föll kraftigt. Nedgången i den totala hushållskonsumtionen motverkades av att transportutgifterna ökade markant. De ligger dock fortfarande på en lägre nivå än innan pandemin.

Personbilsregistreringarna har däremot återhämtat sig från nedgångarna i våras och i september nyregistrerades fler bilar än motsvarande månad i fjol.

Stabil men hög arbetslöshet

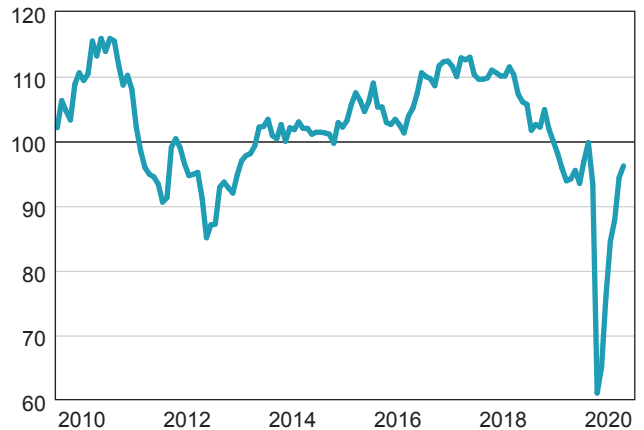
Coronakrisen slog till med full kraft i mars och enligt Arbetsförmedlingens statistik hade nästan 110 000 personer varslats om uppsägning i slutet av oktober. I början av krisen ökade antalet varslade inom framför allt hotell och restaurang, researrangörer, transport och handel. Än så länge är hotell- och restaurangbranschen värst drabbad men de senaste månaderna kan en allt större andel av varslen kopplas till industrin. Alla varsel har inte resulterat i uppsägningar men arbetslösheten har ökat kraftigt under pandemin. De senaste månaderna har dock läget stabiliserats något och enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar låg arbetslösheten från juni till september på 9,2 procent, säsongrensat och utjämnat. Det är framför allt utrikes födda och unga som drabbats hårt under krisen och i båda dessa grupper har arbetslösheten stigit till mycket höga nivåer.

Bred uppgång i konjunkturbarometern

Konjunkturinstitutets barometerindikator, som sammanfattar stämningläget i näringslivet och bland hushållen, steg i oktober för sjätte månaden i rad. Samtliga sektorer i näringslivet och hushållen bidrog till förbättringen. Störst uppgång hade bygg- och anläggningsbranschen där mindre pessimistiska anställningsplaner bidrog till mest till ökningen. Läget i branschen är dock svagare än normalt. Längst ifrån sitt historiska genomsnitt ligger fortsatt tjänstesektorn, medan både tillverkningsindustrin och detaljhandeln visar på ett starkare läge än normalt.

Barometerindikatorn

Säsongrensade värden, historiskt genomsnitt=100

Källa: Konjunkturinstitutet

NÄRINGSLIV

I det inledande skedet av coronapandemin var det i första hand tjänstebranscher som drabbades hårt. Därefter spred sig krisen till övriga delar av det svenska näringslivet och produktionen föll brant även för industrin. När näringslivets produktion bottnade i april hade fyra års tillväxt uttraderats, för industrin var raset ännu större. I maj påbörjades återhämtningen och augusti var fjärde månaden i följd med uppgång för näringslivets produktion.

Det är framför allt industriproduktionen som har ökat de senaste månaderna. I augusti hade hela nedgången återhämtats och produktionen var tillbaka på nivåerna i februari. Även jämfört med augusti i fjol ökade produktionen något. För de flesta industribranscher är dock utvecklingen i årstakt fortsatt negativ och en stor del av återhämtningen kan tillskrivas kemi- och läkemedelsbranschen.

För tjänsteproduktionen har återhämtningen varit långsammare och det är långt kvar till nivåerna innan pandemin. Efter en markant ökning i juli stannade uppgången av i augusti och produktionen minskade till och med något. Krisen har slagit mot de flesta tjänstebranscherna och det är egentligen endast fastighetsbranschen som hittills klarat sig lindrigt undan.

På den ljusa sidan fortsatte industrins orderingång att öka i augusti vilket antyder en fortsatt positiv utveckling för produktionen. Ökningen på månadsbasis var den fjärde i ordningen och efterfrågan har stigit på såväl export- som hemmamarknaden.

Produktion i näringslivet

Senaste uppgift: augusti 2020

Källa: SCB:s produktionsvärdeindex

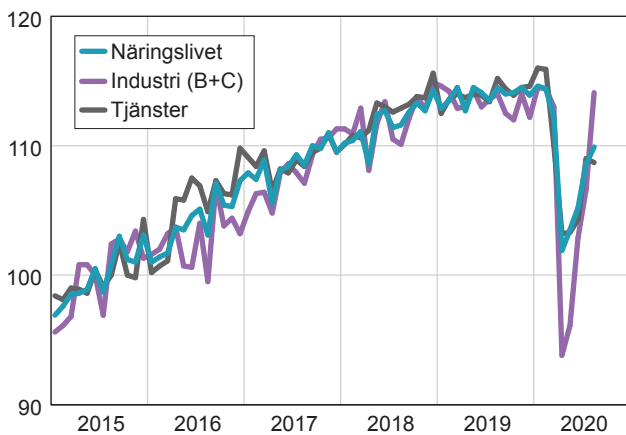
Jonas Rutberg

Återhämtningen i produktionen fortsatte

Under augusti steg produktionsvärdet jämfört med juli. Näringslivets totala produktionsvärde ökade med 1,2 procent i säsongsrensade tal. Ökningen förklarades främst av industrin, vars produktion var 7,0 procent högre än föregående månad. Tjänstesektorn backade dock med 0,3 procent jämfört med juli. Produktionsvärdet för byggverksamhet har inte redovisats för augusti på grund av osäkerhet i underliggande data.

Produktion i näringslivet (PVI)

Säsongsrensade månadsvärden. Index 2015=100

Pga. osäkerhet i underliggande data redovisas inga uppgifter för byggsektorn från referensmånad september 2019 och framåt. Därför är bygg borttagen från diagrammet.

Trots återhämtningen har näringslivet en bit kvar till nivåerna före coronapandemin. I kalenderkorrigerade tal minskade produktionsvärdet med 3,9 procent jämfört med augusti 2019, framför allt förklarad av tjänstesektorn som backade med 5,5 procent. Återhämtningen inom industrin har dock varit stark under sommarmånaderna, och i augusti var utvecklingen på årsbasis positiv för första gången under pandemin med en ökning på 0,2 procent.

Produktion i näringslivet

Förändring i procent

	aug 20/ jul 20 ¹⁾	jun–aug 20/ mar–maj 20 ¹⁾	aug 20/ aug 19 ²⁾	jan–aug 20/ jan–aug 19 ²⁾
Industri	7,0	6,8	0,2	-6,1
Bygg
Tjänster	-0,3	1,7	-5,5	-4,5
Näringslivet totalt	1,2	1,9	-3,9	-4,5

1) Säsongsrensat och kalenderkorrigerat

2) Kalenderkorrigerat

Anm. Pga osäkerhet i underliggande data redovisas inga uppgifter för byggsektorn.

Under den senaste tremånadersperioden (juni–augusti) 2020 ökade det säsongsrensade produktionsvärdet med 1,9 procent jämfört med föregående tremånadersperiod (mars–maj). Under de första åtta månaderna 2020 var

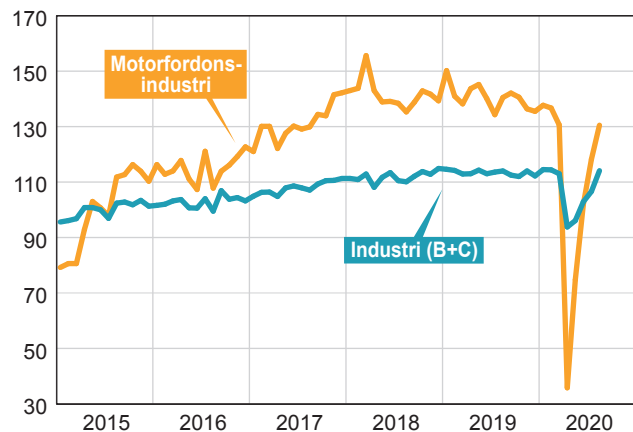
produktionsvärdet i kalenderkorrigerade tal 4,5 procent lägre än motsvarande period föregående år.

Industrin fortsatte uppåt

I industrin har återhämtningen gått i rask takt sedan den kraftiga nedgången i april, och i augusti var produktionen 7,0 procent högre än föregående månad i säsongsrensade tal. De flesta av industrins delbranscher utvecklades positivt på månadsbasis. Starkast utvecklades trävaruindustrin med en uppgång på 21,1 procent. Den tunga motorfordonsindustrin, som var en av de branscher som inledningsvis påverkades mest negativt av pandemin, ökade med 10,4 procent jämfört med juli. Branschen har dock uppvisat successivt minskande utvecklingstal på månadsbasis sedan maj, då produktionen mer än fördubblades mot bottennoteringen i april. En viktig bransch som gått starkt under pandemin är kemi- och läkemedelsindustrin, som i augusti ökade med 15,5 procent på månadsbasis. Detta skedde dock efter att branschen backat något i juli jämfört med månaden dessförinnan. Störst minskning jämfört med juli uppvisade grafisk industri som backade med 21,7 procent.

Produktion inom industrin (PVI)

Säsongsrensade månadsvärden. Index 2015=100

Även om industrin totalt sett återhämtat sig i augusti med en kalenderkorrigerad uppgång på årsbasis om 0,2 procent, ger utvecklingen per delbransch en mer nyanserad bild. En stor del av återhämtningen kan härledas till kemi- och läkemedelsbranschen, som uppvisade en produktionsökning på 33,4 procent jämfört med augusti 2019. I stort sett samtliga övriga delbranscher var fortfarande tydligt pressade av den pågående krisen. Produktionsvärdet i motorfordonsindustrin var trots en stark återhämtning sedan våren fortfarande 9,2 procent lägre än augusti 2019. Även exempelvis maskinindustrin och stålindustrin låg fortfarande under nivåerna ett år tidigare, med 10,6 respektive 15,0 procent i kalenderkorrigerade tal.

Produktion inom industrin

Förändring i procent

	aug 20/ jul 20 ¹⁾	jun–aug 20/ mar–maj 20 ¹⁾	aug 20/ aug 19 ²⁾	jan–aug 20/ jan–aug 19 ²⁾
Trävaruindustri, ej möbler	21,1	-1,8	4,7	2,4
Massa och papper	1,4	-4,2	-5,5	-1,9
Grafisk industri	-21,7	-0,3	-16,1	-11,8
Kemisk industri o läkem.	15,5	-1,5	33,4	18,3
Stål- och metallverk	9,3	-7,9	-15,0	-10,7
Metallvaruindustri	12,1	-2,1	-10,8	-12,1
Elektronikindustri	4,9	-1,8	-0,2	-6,7
Maskinindustri	3,0	6,0	-10,6	-13,6
Industri för motorfordon	10,4	45,4	-9,2	-24,5
Industrin totalt	7,0	6,8	0,2	-6,1

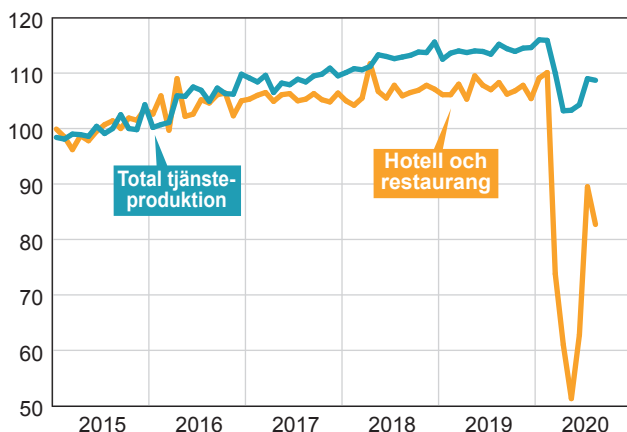
- 1) Säsongsrensade och kalenderkorrigerade
2) Kalenderkorrigerade

Negativ utveckling för tjänstesektorn

Även inom tjänstesektorn har produktionen totalt sett återhämtat sig något under de senaste månaderna. I augusti var dock månadsutvecklingen negativ för första gången sedan april, med en produktion som var 0,3 procent lägre än i juli i säsongsrensade tal. En majoritet av delbranscherna uppvisade negativa utvecklingstal i augusti jämfört med föregående månad. I årstakt och i kalenderkorrigerade tal minskade också produktionen för samtliga delbranscher med undantag för fastighetsverksamhet.

Produktion inom tjänstesektorn (PVI)

Säsongsrensade månadsvärden. Index 2015=100

För handeln, som efter april uppvisat positiva månadsutvecklingstal var utfallet svagt negativt i augusti, -0,1 procent i säsongsrensade tal. I årstakt antydde utfallet om -1,8 procent i juli att branschen var på väg tillbaka till förra årets nivåer, men årsutvecklingen på -5,4 procent i augusti visade att återhämtningen låter vänta på sig. Inom aggregatet uppvisade både handeln med motorfordon samt parti- respektive detaljhandeln samma mönster, med nedgångar på både års- och månadsbasis i augusti. Av de tre har partihandeln längst kvar till fjolårets nivåer med ett produktionsvärde som i augusti var 8,0 procent lägre än samma månad föregående år.

Hotell- och restaurangbranschen, som drabbats hårt av krisen, noterade uppgångar i både juni och juli. Detta skedde dock från mycket låga nivåer under pandemins första månader. I augusti vände utvecklingen igen, med en nedgång jämfört med juli på 7,6 procent i säsongsrensade

tal. Jämfört med samma månad föregående år backade branschen med 21,0 procent, kalenderkorrigerat.

Produktion inom tjänstesektorn

Förändring i procent

	aug 20/ jul 20 ¹⁾	jun–aug 20/ mar–maj 20 ¹⁾	aug 20/ aug 19 ²⁾	jan–aug 20/ jan–aug 19 ²⁾
Motorhandel	-1,2	12,8	-2,2	-9,7
Partihandel	-0,2	1,8	-8,0	-4,9
Detaljhandel	-2,3	3,2	-1,6	-0,7
Transp. o magasinering	2,9	-1,0	-14,9	-13,9
Hotell o restaurang	-7,6	26,3	-21,0	-25,5
Informat. o kommunikät.	-4,0	-0,2	-5,4	-0,4
Fastighetsverksamhet	0,5	0,2	1,6	2,6
Företagstjänster	3,6	0,03	0,7	-5,1
Tjänstebranscher totalt	-0,3	1,7	-5,5	-4,5

- 1) Säsongsrensade och kalenderkorrigerade
2) Kalenderkorrigerade

Transport och magasinering är ytterligare en bransch som påverkats kraftigt av coronapandemin. Under sommarmånaderna har dock en viss återhämtning skett, och produktionsvärdet för augusti var 2,9 procent högre än i juli i säsongsrensade siffror. Jämfört med augusti föregående år var utvecklingen dock fortfarande negativ med en minskning på 14,9 procent, i kalenderkorrigerade tal.

Industrins ordergång

Senaste uppgift: augusti 2020

Källa: SCB:s ordergång och omsättningsstatistik

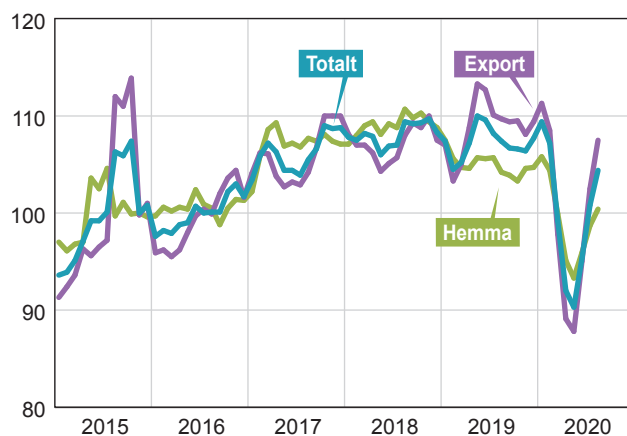
Johan Nyström

Ökad ordergång i augusti

Industrins totala ordergång ökade med 5,6 procent i augusti jämfört med juli i säsongsrensade tal. Det var fjärde månaden i rad med en positiv månadsutveckling. Hemmamarknaden visade en uppgång på 2,8 procent och exportmarknaden ökade med 7,8 procent.

Industrins ordergång

Säsongsrensade månadsvärden utjämnade med tremånaders glidande medelvärde. Index 2015=100, fasta priser

På årsbasis var ordergången för den totala marknaden oförändrad efter kalenderkorrigerat. Hemmamarknaden minskade med 3,9 procent medan exportmarknaden ökade med 3,3 procent jämfört med augusti i fjol.

Hittills i år, januari–augusti, har industrins totala ordergång varit 7,2 procent lägre än motsvarande period i fjol i kalenderkorrigerade tal. Såväl exportmarknaden som hemmamarknaden har minskat, med 6,3 respektive 7,7 procent.

Störst ökning för trävaruindustrin

En majoritet av industrins delbranscher visade positiv utveckling i augusti jämfört med juli i säsongrensade tal. Den största uppgången återfanns inom trävaruindustrin där ordergången ökade med 19 procent. Ökningen kom efter en svag utveckling i juli då efterfrågan från hemmamarknaden föll kraftigt. Tidigare under året har trävaruindustrin, till skillnad från många andra delbranscher inom industrin, inte visat några större nedgångar i ordergången. Även motorfordonsindustrin redovisade en stor uppgång på månadsbasis i augusti och ökade med 15,2 procent. Det var fjärde månaden i rad med ökning efter de kraftiga fallen i mars och april. Det är dock en bit kvar till nivåerna innan pandemin. Ökningarna återfanns på såväl hemma- som exportmarknaden i båda delbranscherna.

De största minskningarna redovisades inom annan transportmedelsindustri och grafisk industri. Jämfört med juli minskade ordergången med 50,7 respektive 26,4 procent i säsongrensade tal. Båda dessa branscher visade starka utvecklingstal i juli

Ordergång och omsättning

Förändring i procent

	aug 20/ jul 20 ¹⁾	aug 20/ aug 19 ²⁾	jan–aug 20/ jan–aug 19 ²⁾
Ordergång			
Hemmamarknad	3	–4	–6
Exportmarknad	8	3	–8
Totalt	6	0	–7
Omsättning			
Hemmamarknad	7	–5	–7
Exportmarknad	7	–1	–8
Totalt	7	–2	–8

1) Säsongrensat och kalenderkorrigerat

2) Kalenderkorrigerat

Oförändrat på årsbasis

En majoritet av industrins delbranscher visade negativ utveckling på årsbasis i augusti. Industrins totala ordergång i kalenderkorrigerade tal var dock oförändrad jämfört med augusti i fjol.

Stora nedgångar återfanns inom industrin för elektronikvaror och textilindustrin som backade med 14,0 respektive 13,5 procent jämfört med augusti 2019.

Några delbranscher visade uppgångar jämfört med augusti i fjol, däribland kemi- och läkemedelsindustrin och annan transportmedelsindustri. Branscherna ökade ordergången med 30,3 respektive 29,4 procent, kalenderkorrigerat.

Lägre ordergång hittills i år

Hittills i år har den totala ordergången varit 7,2 procent lägre än januari–augusti 2019, i kalenderkorrigerade tal.

Hemmamarknaden har minskat med 6,3 procent och exportmarknaden med 7,7 procent.

Svagast ackumulerad årsutveckling till och med augusti återfinns inom motorfordonsindustrin med en minskning på 22 procent jämfört med samma period föregående år. Starkast utveckling hittills under året visar kemi- och läkemedelsindustrin med en ökning på 19,6 procent.

BYGGMARKNAD

Optimistiska anställningsplaner bland anläggningsbyggarna

Enligt Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer steg konfidensindikatorn för bygg- och anläggningsverksamhet i oktober, från 89,8 till 92,7. Uppgången förklaras främst av positiva anställningsplaner inom anläggningsverksamhet. Även om anställningsplanerna därmed ser ljusare ut är det ändå den frågan som framför allt håller ner indikatorns nivå. Företagens omdömen om orderstockarnas storlek förbättrades något vilket främst kan härledas till mindre negativa husbyggare.

Företagen inom bygg- och anläggningsverksamhet rapporterar om ett minskat byggande i samma omfattning som föregående månad. Förväntningarna på de kommande tre månadernas produktion är negativa men mindre pessimistiska än föregående månad.

Orderstockarna uppges ha minskat de senaste tre månaderna, men inte i lika stor utsträckning som föregående månad. Förväntningarna på orderstockarnas utveckling är inte heller fullt lika pessimistiska som de varit de senaste månaderna, framför allt inte bland husbyggarna. Utsikterna på byggmarknaden på ett års sikt har också blivit mindre dystra även om förväntningarna är fortsatt mycket låga. Främsta hindret för ett ökat byggande uppges vara otillräcklig efterfrågan för drygt hälften av företagen.

Byggföretagen rapporterar om en minskning av antalet anställda för de senaste tre månaderna. Det är fortfarande fler företag som tror att antalet anställda kommer att minska än som tror på en ökning.

Anbudspriserna de senaste månaderna uppges ha fallit och förväntningarna visar på att priserna kommer fortsätta att minska.

Byggbkostnader

Senaste uppgift: september 2020

Källa: SCB:s faktorprisindex för flerbostadshus

Augusti och september 2020 ersatte staten arbetsgivarna enbart för högre sjuklönekostnader än vad som kan anses normalt. Från april till juni påverkade den tillfälligt reducerade arbetsgivaravgiften faktorpriserna kraftigt nedåt vilket statens ersättningar för hela sjuklönekostnaden från juni till juli också gjorde. Dessutom pausades förhandlingarna om nya kollektivavtal. Lönekostnader utgör sammantaget cirka 40 procent av de totala byggbkostnaderna.

Faktorprisindex sjönk i september

Faktorprisindex för flerbostadshus sjönk med 0,2 procent mellan augusti och september 2020. Under motsvarande period förra året var faktorprisindex oförändrat. Entreprenörernas kostnader, som har en vikt på drygt 82 procent av faktorprisindex, minskade också med 0,2 procent.

Kostnaderna inom gruppen transporter, drivmedel och elkraft sjönk sammantaget med 0,6 procent. Det berodde mestadels på att kostnaderna för dieselolja minskade med 3,0 procent. Maskinkostnaderna och omkostnaderna sjönk med 1,0 respektive 0,1 procent. Kostnaderna för löner var oförändrade.

Byggmaterialkostnaderna sjönk med 0,2 procent. Inom byggmaterialgruppen minskade alla kostnader eller var oförändrade förutom kostnaderna för betongvaror som steg. Mest sjönk kostnaderna för övrigt byggmaterial, snickerier och vitvaror.

Under den senaste månaden sjönk byggherrekostnaderna med 0,1 procent. Byggherrekostnaderna utgörs av ränte- och kreditivkostnader, kostnader för projektering och centrala administrationskostnader.

Faktorprisindex för flerbostadshus

Förändring i procent

	sep 20/aug 20	sep 20/sep 19
Entreprenadkostnader	-0,2	-0,2
Byggmaterial	-0,2	0,2
Löner	0,0	0,0
Maskiner	-1,0	-0,5
Transporter, drivmedel, elkraft	-0,6	-5,8
Omkostnader	-0,1	0,2
Byggherrekostnader	-0,1	3,2
Total byggkostnad	-0,2	0,4

Byggkostnaderna ökade med 0,4 procent på ett år

Faktorprisindex för flerbostadshus steg med 0,4 procent mellan september 2019 och september 2020. Motsvarande förändring i årstakt var 3,3 procent mellan september 2018 och september 2019. Mellan september 2019 och september 2020 steg byggherrekostnaderna med 3,2 procent, vilket påverkade faktorprisindex uppåt med 0,6 procentenheter. Ökningen beror främst på ökade räntekostnader. Uppgångarna motverkades av att entreprenörernas kostnader minskade med 0,2 procent, vilket påverkade faktorprisindex nedåt med 0,2 procentenheter.

Mellan september 2019 och september 2020 sjönk entreprenörernas kostnader för gruppen transporter, drivmedel och elkraft med 5,8 procent. Maskinkostnaderna minskade med 0,5 procent medan omkostnaderna ökade med 0,2 procent. Kostnaderna för löner var oförändrade. Under våren 2020 förlängdes kollektivavtalen och avtalsrörelsen sköts fram till oktober.

Kostnaderna för byggmaterial steg med 0,2 procent. Inom byggmaterialgruppen steg kostnaderna för material för målning och vitvaror mest.

HANDEL OCH KONSUMTION

I september ökade försäljningen inom detaljhandeln, jämfört med månaden innan. Trots en mindre nedgång i augusti har omsättningen återhämtat sig efter vårens nedgångar och är tillbaka på de nivåer som rådde innan coronapandemin. Inom såväl livsmedelshandeln som sällanköpshandeln ökade försäljningen i september. Det går fortsatt bra för elektronik-, järn- och bygghandeln samt postorderhandeln medan försäljningen av kläder och skor fortsatte att sjunka.

Hushållskonsumtionen fortsatte att öka i augusti men i ett beskedligare tempo jämfört med månaden innan. Konsumtionen ökade inom beklädnadshandeln och transporter, medan utgifterna för hotell- och restaurangbesök minskade.

Nyregistreringarna av personbilar ökade i september. Det var fjärde månaden i följd med uppgång. Under året har personbilsregistreringarna påverkats av både coronapandemin och ändrade fordonsskatteregler vid årsskiftet, vilket medfört stora svängningar i utvecklingen. I september nyregistrerades fler bilar än motsvarande månad i fjol. Det var första gången i år som årsutvecklingen var positiv.

Detaljhandel

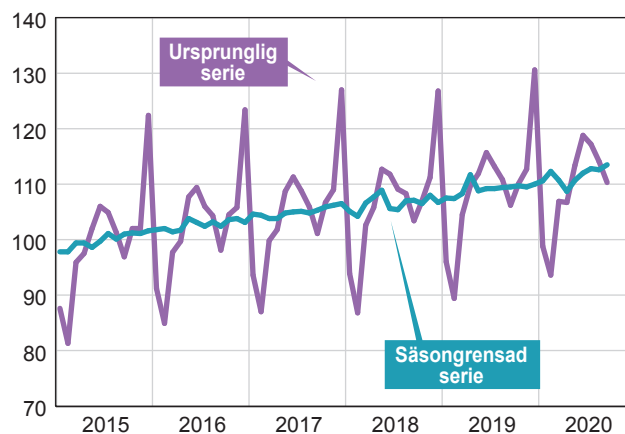
Senaste uppgift: september 2020

Källa: SCB:s detaljhandelsindex

Uppåt för detaljhandeln i september

Efter en mindre nedgång i augusti ökade detaljhandelns försäljning i september med 0,8 procent, i säsongsrensade tal och jämfört med månaden innan. Bortsett från nedgången i augusti har detaljhandelns försäljning ökat stabilt de senaste månaderna sedan vårens kraftiga nedgång. Sett till den senaste tremånadersperioden, juli–september, ökade försäljningen med 2,3 procent jämfört med föregående tremånadersperiod, april–juni.

Total försäljningsvolym inom detaljhandeln
Index 2015=100

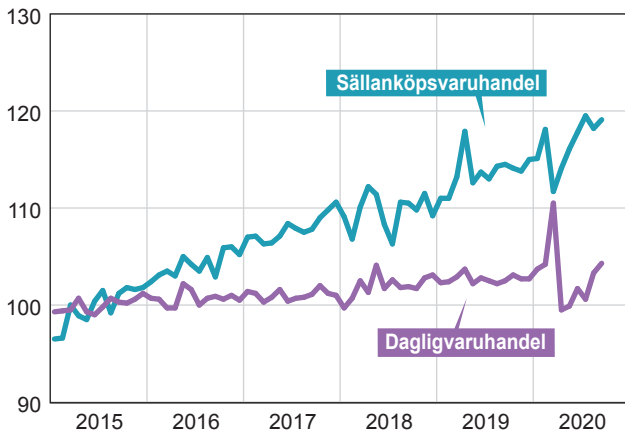
Detaljhandeln delas upp i dagligvaruhandeln, som till största del består av livsmedelshandeln, och i sällanköpshandeln som utgörs av den specialiserade butikshandeln. I

september ökade försäljningen inom både dagligvaruhandeln och sällanköpshandeln, med 1,0 respektive 0,8 procent.

Fortsatt tufft för kläd- och skohandeln

Jämfört med september i fjol ökade försäljningen inom detaljhandeln med 3,9 procent i kalenderkorrigerade, fastprisberäknade tal. Sällanköpshandelns försäljning ökade i årstakt med 4,3 procent medan dagligvaruhandeln ökade med 1,8 procent.

Försäljningsvolym inom detaljhandeln
Säsongrensade månadsdata. Index 2015=100

De senaste månaderna har skillnaderna i utvecklingen bland de olika branscherna inom sällanköpshandeln varit stora, för vissa branscher har det gått bättre medan andra har haft det betydligt svårare. Elektronikhandeln samt järn- och bygghandeln fortsatte att gå bra i september och försäljningen var betydligt högre än för ett år sedan. Även för möbelhandeln och heminredningsbranschen var utvecklingen gynnsam i september och båda ökade med runt 9 procent. Störst var uppgången inom postorderhandeln, vars försäljning till största del består utav näthandel, som steg med drygt 20 procent.

Detaljhandel

Försäljningsvolym inom detaljhandeln. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	sep 2020	jan-sep 2020
Dagligvaruhandel exkl. systembolaget	1,8	0,4
däruv:		
Detaljhandel, mest livsmedel	2,7	1,9
Specialiserad detaljhandel med livsmedel, drycker o tobak exkl. systembolaget	-6,9	-17,8
Sällanköpsvaruhandel	4,3	2,8
däruv:		
Klädhandel	-13,1	-19,7
Skohandel	-9,0	-24,5
Möbelhandel	9,2	3,5
Elektronikhandel	12,3	15,9
Järn- och bygghandel	10,4	12,0
Bokhandel	-0,6	-2,2
Guldsmedshandel	-18,9	-9,5
Sport- o fritidshandel	3,2	6,2
Leksakshandel	-1,1	-10,1
Postorderhandel	20,5	20,4
Totalt detaljhandel	3,9	2,3

Kläd- och skobranschen har haft det tufft länge och försäljningen fortsatte att sjunka i årstakt. Även för guldsmedshandeln och optikerna minskade försäljningen kraftigt i september.

Störst ökning inom sällanköpshandeln hittills i år

Hittills i år, det vill säga januari–september, har försäljningen inom detaljhandeln varit 2,3 procent högre jämfört med motsvarande period föregående år. Sällanköpshandeln har ökat med 2,8 procent medan dagligvaruhandeln har haft en mer beskedlig ökning på 0,4 procent. Inom sällanköpshandeln är det framför allt elektronikhandeln, järn- och bygghandeln samt postorderhandeln som visat kraftiga omsättningsökningar hittills i år. Kläd- och skohandeln, guldsmedshandeln och optikerna har däremot haft det betydligt kämpigare.

Hushållens konsumtion

Senaste uppgift: augusti 2020

Källa: Hushållens konsumtionsindikator

Thorsten Holzer

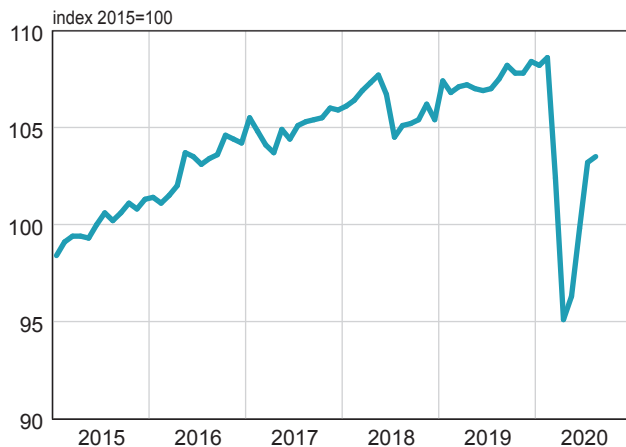
Svag ökning av hushållskonsumtionen

Hushållens konsumtion ökade med 0,3 procent i augusti jämfört med juli, säsongrensat och mätt i fasta priser. Det är en klart mindre ökning än under de tre föregående månaderna maj–juli (se diagram nedan).

På årsbasis minskade konsumtionen med 3,7 procent i kalenderkorrigerade tal. Under den senaste tremånadersperioden, juni–augusti 2020, minskade konsumtionen med 4,7 procent, i kalenderkorrigerade tal, jämfört med samma period ett år tidigare.

Hushållens konsumtionsindikator

Säsongrensade månadsdata

Beklädnadshandeln och transporter fortsätter att återhämta sig

I spåren av coronapandemin minskade beklädnadshandeln med 26,6 procent mellan februari och mars och med 6,5 procent mellan mars och april (säsongrensat). Sedan dess har kategorin återhämtat sig och ökade med 5,0 procent i augusti. Hittills i år har konsumtionen minskat med 21,3 procent jämfört med januari–augusti i fjol, mätt i fasta

priser och kalenderkorrigerade tal.

En bransch som visar ett liknande mönster är Transporter och detaljhandel med motorfordon. I augusti ökade konsumtionen med 6,6 procent jämfört med juli och uppvisar därmed en positiv månadsutveckling sedan maj. Hittills i år har konsumtionen minskat med 13,4 procent.

En bransch som återhämtade sig kraftigt under juni och juli var Restauranger, caféer och hotell. I augusti minskade dock konsumtionen i denna kategori med 2,4 procent jämfört med juli. Den ackumulerade utvecklingen för 2020 är -22,2 procent.

Hushållskonsumtion

Hushållens konsumtionsutgifter. Kalenderkorrigerad volymförändring i procent jämfört med motsvarande period föregående år

	aug 2020	jan–aug 2020
Detaljhandel, mest livsmedel	1,5	0,8
Beklädnadshandel	-16,4	-21,3
Bostad, elektricitet, gas och uppvärmning	0,3	1,0
Möbler, inredning m.m.	0,2	1,2
Transporter och detaljhandel med och service av motorfordon	-6,7	-13,4
Post- och telekommunikation	-6,8	-0,7
Rekreation och kultur	-6,0	-5,9
Hotell och restaurang	-16,0	-22,2
Övriga varor och tjänster	-6,6	-0,6
Hushållens konsumtionsutgifter (exklusive utlandsposter)	-3,7	-4,9

Möbler och inredning starkast hittills i år

Sett till den ackumulerade utvecklingen jämfört med 2019 finns det i nuläget tre branscher som visar positiva utvecklingstal. Konsumtionen av möbler och inredningsartiklar har hittills i år ökat med 1,2 procent följt av boendeutgifter (1,0 procent) och livsmedelshandeln (0,8 procent).

Personbilar och lastbilar

Senaste uppgift: september 2020

Källa: Trafikanalys och SCB:s fordonstatistik

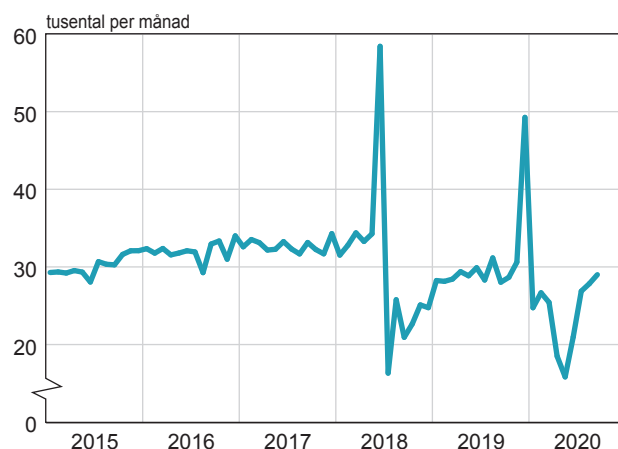
Fortsatt återhämtning för personbilarna

Nyregistreringarna av personbilar ökade med drygt 4 procent i september, säsongrensade och jämfört med månaden innan. När coronapandemin slog till i mars föll nyregistreringarna tillbaka och nedgången fortsatte i april och maj. I takt med att konjunkturen stärktes något under sommaren påbörjades återhämtningen och tredje kvartalet nyregistrerades drygt 50 procent fler bilar än under andra kvartalet.

I årstakt ökade nyregistreringarna med drygt 7 procent i september. Det var första gången i år som årsutvecklingen var positiv. Förutom coronapandemin har även ändrade fordonsskatte regler vid årsskiftet påverkat jämförelsen med 2019. Högre skatt för bensin- och dieslbilar har dragit ner nyregistreringarna samtidigt som ökningen i så kallade klimatbonusbilar inte har kompenserat för nedgången fullt ut. Störst är minskningen av dieseldrivna bilar som

fallit med nästan 47 procent under januari–september och jämfört med samma period i fjol. Hittills i år är nyregistreringarna av personbilar knappt 18 procent lägre än samma period i fjol.

Nyregistrerade personbilar Säsongrensade månadsdata

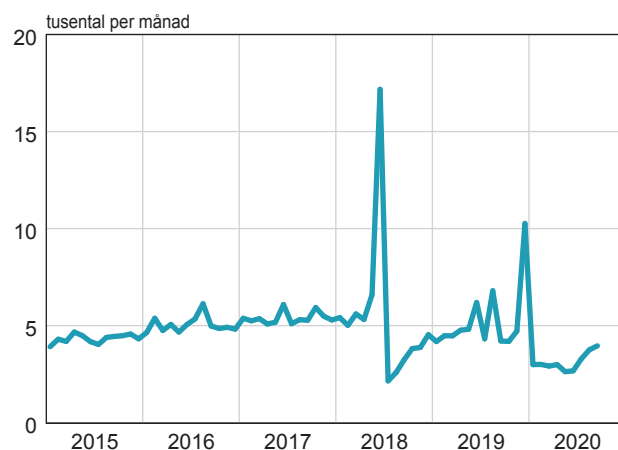

Källa: Trafikanalys samt egna beräkningar

Fortsatt uppgång för lastbilsregistreringarna

I september ökade nyregistreringarna av lastbilar med knappt 6 procent. De negativa effekterna av coronakrisen verkar vara mer begränsade när det kommer till lastbilsregistreringarna. Visserligen föll de tillbaka i maj men de efterföljande fyra månaderna har nyregistreringarna ökat i snabb takt.

Nyregistrerade lastbilar Säsongrensade månadsdata

Källa: Trafikanalys samt egna beräkningar

Däremot har den högre fordonsskatten för lätta lastbilar, som står för en majoritet av lastbilsregistreringarna, bidragit till färre registreringar i år än i fjol. I september skyntar dock en liten förbättring. Det är fortfarande en negativ utveckling i årstakt men nedgången har dämpats betydligt i jämförelse med tidigare månader under året. Hittills i år har nyregistreringarna minskat med drygt 36 procent jämfört med januari–september i fjol.

UTRIKESHANDEL

Handelsnettot var åter positivt i september efter den negativa noteringen i augusti. Det innebär att varuexporten varit högre än varuimporten åtta av årets nio månader.

Trenden för utrikeshandeln pekar fortsatt uppåt efter den kraftiga nedgången i april men både exporten och importen ligger klart lägre än innan coronakrisen slog till. Sett över hela året har varuexporten haft en något mindre nedgång än varuimporten.

Utrikeshandeln har framförallt dämpats gentemot EU-länderna. Mer än hälften av Sveriges export går till övriga EU och drygt två tredjedelar av importen kommer från EU-länder. Även mot övriga Europa är nedgången omfattande. För de övriga större marknaderna har det inte varit samma påverkan. Varuexporten har till och med ökat något hittills under året till Nordamerika och Asien.

Varuexport, landområden

Område	Värde mkr		Andel %	Förändr 20/19 %
	2020 aug	2019 aug		
Europa	658 389	732 304	71,1	-10
EU-länder	478 262	529 850	51,6	-10
Övriga Europa	180 127	202 455	19,5	-11
Afrika	17 435	19 625	1,9	-11
Amerika	104 839	107 497	11,3	-2
Nordamerika	87 213	86 352	9,4	1
Central- och Sydamerika	17 626	21 145	1,9	-17
Asien	129 837	125 734	14,0	3
Mellanöstern	20 035	19 255	2,2	4
Övriga länder i Asien	109 802	106 479	11,9	3
Oceanien och övriga områden	15 545	19 685	1,7	-21
Totalt	926 045	1 004 846	100,0	-8

Varuimport, landområden

Område	Värde mkr		Andel %	Förändr 20/19 %
	2020 aug	2019 aug		
Europa	737 449	821 526	83,8	-10
EU-länder	587 919	642 591	66,8	-9
Övriga Europa	149 530	178 934	17,0	-16
Afrika	4 696	13 932	0,5	-66
Amerika	36 057	37 781	4,1	-5
Nordamerika	29 687	27 415	3,4	8
Central- och Sydamerika	6 370	10 366	0,7	-39
Asien	99 333	110 318	11,3	-10
Mellanöstern	4 084	4 147	0,5	-2
Övriga länder i Asien	95 249	106 172	10,8	-10
Oceanien och övriga områden	2 847	3 355	0,3	-15
Totalt	880 382	986 911	100,0	-11

Handelsnetto

Senaste uppgift: september 2020

Källa: SCB:s utrikeshandelsstatistik

Handelsnettot 2,6 miljarder kronor i september

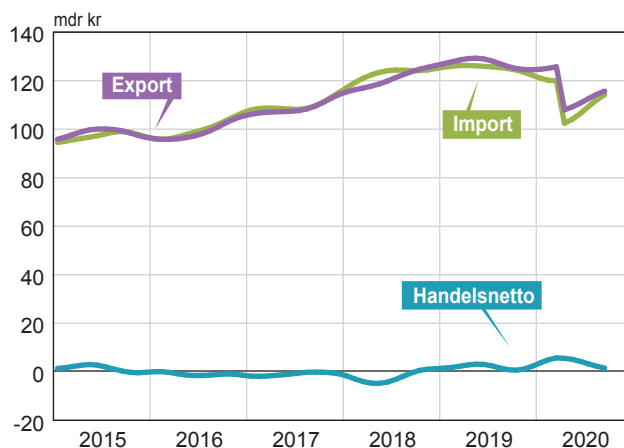
Utrikeshandeln med varor gav ett överskott på 2,6 miljarder kronor under september 2020, enligt preliminära

beräkningar. För september 2019 var det ett överskott på 1,1 miljarder kronor.

Export och import av varor samt handelsnetto

Säsongrensade månadsvärden i löpande priser. Trend.

Miljarder kronor

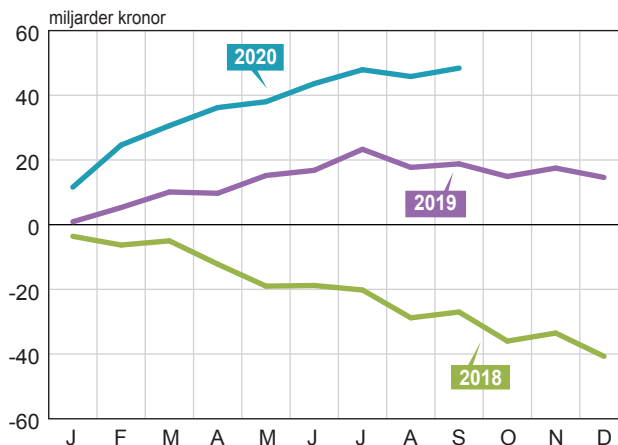
Varuexportens värde under september uppgick till 124,6 miljarder kronor, och varuimporten till 122,0 miljarder. Motsvarande värden för september 2019 var 128,2 miljarder kronor för varuexporten och 127,1 miljarder för varuimporten. Varuexporten har därmed minskat i värde med 3 procent, och varuimporten har minskat med 4 procent jämfört med september 2019. Det var en vardag mer i september 2020 än i september 2019.

Varuhandeln med länder utanför EU gav ett överskott på 19,0 miljarder kronor, medan EU-handeln gav ett underskott på 16,4 miljarder. Storbritannien är från och med februari 2020 exkluderad från gruppen EU-länder och ingår istället i gruppen Övriga länder.

Sveriges handelsnetto

Akkumulerade månadsvärden från årets början.

Miljarder kronor. Löpande priser

Rensat för säsongpåverkan visar handelsnettot ett överskott på 1,5 miljarder kronor för september, och ett överskott på 2,3 miljarder kronor för augusti. För juli var motsvarande värde ett överskott på 3,2 miljarder kronor.

Hittills under året har värdet för varuexporten minskat med 7 procent, och varuimporten minskat med 10 procent jämfört med motsvarande period ett år tidigare. Varuexportvärdet under denna period uppgick till 1 050,8

miljarder kronor, och varuimportvärdet till 1 002,4 miljarder. Handelsnettot för januari–september 2020 gav därmed ett överskott på 48,4 miljarder kronor. För motsvarande period för ett år sedan noterades ett överskott på 18,8 miljarder kronor.

PRISER

Konsumentpriser

Senaste uppgift: september 2020

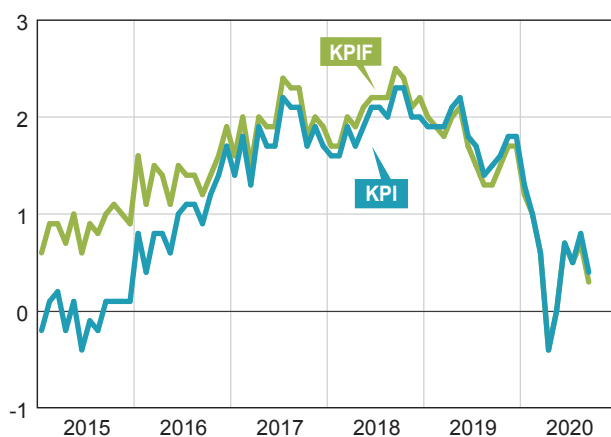
Källa: SCB:s konsumentprisindex

Inflationstakten sjönk i september

Coronapandemin hade i april en dämpande effekt på inflationen och i årstakt var konsumentpriserna enligt KPIF (konsumentprisindex med fast ränta) till och med negativa. Sedan dess har inflationstakten ökat igen och varit svagt positiv de senaste månaderna. I september var inflationstakten enligt KPIF 0,3 procent. Det var en nedgång från augusti då inflationstakten var 0,7 procent. Månadsförändringen från augusti till september var 0,1 procent.

Inflationstakten

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Prisfall på charterresor och säsongsnormala prisuppgångar på kläder

KPIF steg med 0,1 procent från augusti till september. Under motsvarande period 2019 steg KPIF med 0,5 procent.

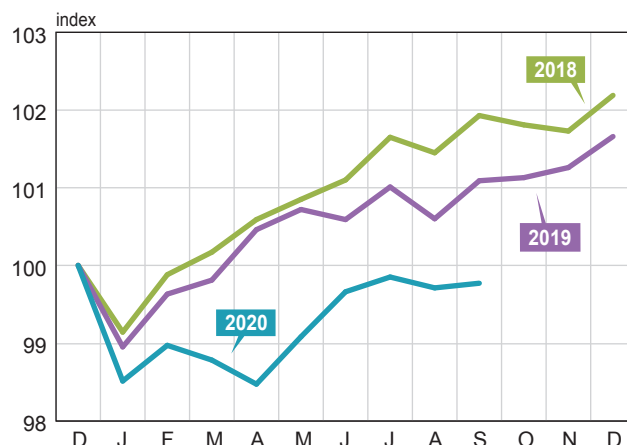
Till månadsförändringen bidrog säsongsnormala prisförändringar på kläder. Efter avvikande säsongsmönster sedan coronapandemins utbrott i Sverige har klädpriserna under de senaste månaderna återgått till mer normala mönster. Priserna för el och hushållsbränsle ökade men var fortsatt lägre jämfört med samma period föregående år. Prisåtergångar på möbler efter reor mellan juni och augusti samt högre priser inom gruppen övriga fritidsvaror bidrog ytterligare uppåt.

Prisuppgångarna motverkades främst av lägre priser på flygcharter. Utbudet av destinationer har i stort sett varit samma som föregående år, men med färre avgångar och resenärer. Även priserna för livsmedel och alkoholfria drycker sjönk från augusti till september. Detta förklarades

av mindre prisnedgångar på ett flertal produkter samt säsongsnormala prissänkningar på äpplen.

Konsumentprisernas utveckling

KPIF december föregående år=100

Säsongsmönster och tillfälliga prisförändringar

Prisförändringar för varor och tjänster kan bland annat bero på säsong eller vara tillfälliga. El- och bränslepriserna gick upp efter tidigare låga prisnivåer. Möbelpriserna steg liksom de gjorde under samma period 2019, men inte under 2018 då priserna sjönk. Likt tidigare år ökade priserna för övriga fritidsvaror i september, men i år något mer jämfört med samma period 2019.

Priserna för flygcharter sjönk betydligt mer i september 2020 jämfört med de två senaste åren, vilket innebar en större negativ påverkan på KPIF. Vidare sjönk priserna för livsmedel och alkoholfria drycker ovanligt mycket i september i år. Förra året sjönk livsmedelspriserna marginellt medan de ökade i september 2018.

Konsumentprisernas förändring

September 2020	Förändring från		Bidrag till förändring sedan sep 2019 ¹⁾
	Föregående månad	sep 2019	
Livsmedel och alkoholfria drycker	-1,2	0,9	0,1
Alkoholhaltiga drycker och tobak	0,3	1,6	0,1
Kläder och skor	6,7	0,7	0,0
Boende	0,3	0,5	0,1
Inventarier och hushållsvaror	0,7	1,6	0,1
Hälsa- och sjukvård	0,7	1,9	0,1
Transport	-0,5	0,8	0,1
Post och telekommunikationer	0,0	-4,6	-0,2
Rekreation och kultur	-1,4	-2,4	-0,3
Utbildning	-0,4	3,0	0,0
Restauranger och logi	0,5	-0,1	0,0
Div varor och tjänster	0,0	2,4	0,2
KPIF totalt	0,1	0,3	0,3

1) Procentenheter

Lägre priser på drivmedel drog ner inflationen

Inflationstakten enligt KPIF, det vill säga förändringen i KPIF under de senaste 12 månaderna, var 0,3 procent i september 2020. Detta är en nedgång från augusti då inflationstakten var 0,7 procent.

Högre boendekostnader påverkade KPIF uppåt. Pri-

Bolånen ökar snabbare i år

Hushållens bolåneskulder fortsätter att öka trots coronapandemin. Bolånen har växt snabbare i år än under fjolåret. Trenden var som starkast under våren men har därefter planat ut något.

Coronapandemin innebar ett hårt slag för den svenska ekonomin under våren. Fallet i BNP under andra kvartalet var det största som uppmätts under ett enskilt kvartal. Trots stor påverkan på företag och privatpersoner så har bostadsmarknaden inte påverkats i så stor utsträckning. Utlåningen fortsätter att öka vilket underlättas av fortsatt mycket låga räntor. Bostadspriserna hade en kortvarig dipp i våras men har därefter åter pekat uppåt.

Utlåningen fortsätter att växa

När man analyserar utlåningsstatistiken brukar man i första hand titta på den årliga förändringen av den totala utlåningsstocken. Denna kurva är förhållandevis jämn och det gäller i synnerhet för bostadslånen, som står för drygt fyra femtedelar av hushållens sammanlagda lån hos MFI¹.

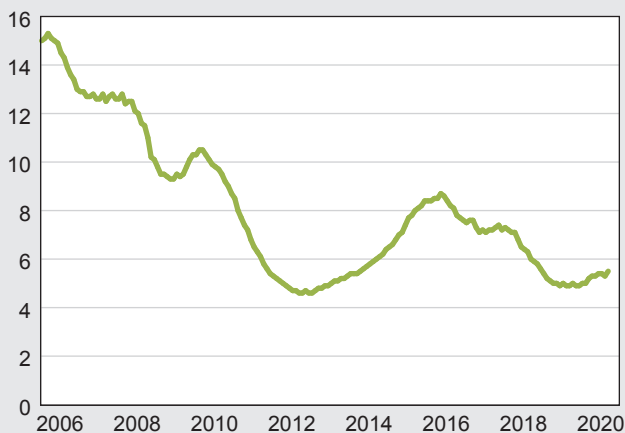
Faktaruta

Bostadslån

Lån med säkerhet i småhus, ägarlägenheter och bostadsrätter till hushåll (även företagshushåll).

Hushållens bostadslån från MFI

Årlig tillväxttakt, procent

Tillväxttaket för bostadslån har legat på drygt 5 procent under hela året. Det är relativt lågt sett i ett historiskt perspektiv. Även 2012 var bolånetillväxten nere kring 5 procent men vände sedan upp och steg till närmare 9 procent i mitten av 2016. Bolånetillväxten dämpades sedan fram till slutet av fjolåret. En starkt bidragande orsak var det amorteringskrav som infördes i juni 2016. Även om rörelsen är marginell har tendensen i år varit att bolånetillväxten stigit något igen.

Trendmässig uppgång under fjolåret

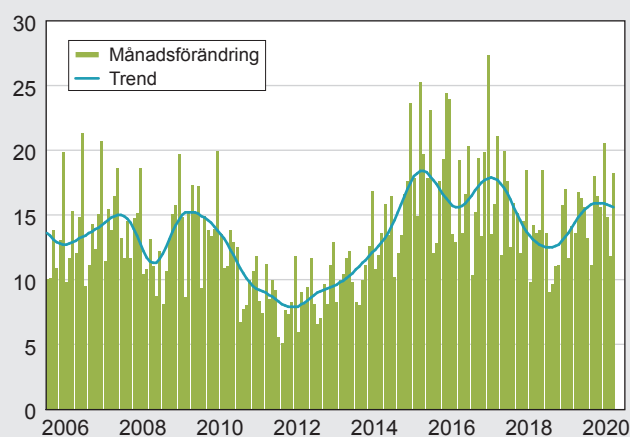
Då den årliga tillväxttaket är så pass trögriklig är det svårt att se några tydliga effekter av coronakrisen på denna serie. Ett annat sätt att se på siffrorna är att istället studera förändringen av bolånestocken per månad.

Det finns dock ett återkommande säsongsmönster i utlåningen per månad. En anledning är att antalet bostadsaffärer varierar under året. Det brukar vara många affärer på våren för att sedan minska markant i framförallt juli och ta fart igen under hösten för att avsluta med låga försäljningsvolymer kring årsskiftet. Vanligtvis brukar bolånestocken öka som mest i juni. Det beror även på metodmässiga² effekter i statistiken som påverkar månadsmönstret.

Om man renser den månadsvisa förändringen av bolånestocken för säsongvariationer och trendutjämnar³ serien kan man se att det var en trendmässig uppgång redan under fjolåret. Trenden fortsatte uppåt under första halvåret i år men har de senaste månaderna planat ut något.

Hushållens bostadslån från MFI

Förändring per månad samt trend. Miljarder kronor

Akkumulerat under året (januari–september) har dock bolånestocken ökat mer i år än både 2018 och 2019. Det är endast åren 2015–2017 som bolånen ökat mer under motsvarande månader. En närmare titt visar att det framförallt var mars, april och september som överträffade de två föregående åren.

Att stocken ökat snabbare i år kan delvis bero på lättnader av amorteringskravet som Finansinspektionen (FI) införde i april. Bolånestocken ökar genom att hushållen tar upp nya lån samtidigt som den minskar av amorteringar och andra avbetalningar på låneskuldena.

¹ Monetära finansinstitut. Detta begrepp innefattar exempelvis banker och bostadsinstitut. Utöver MFI erbjuder även s.k. bostadskreditinstitut bostadslån. Dessa utgör än så länge en liten del (ca 0,7 procent) av den totala bostadsutlåningen och utelämnas därför i denna artikel.

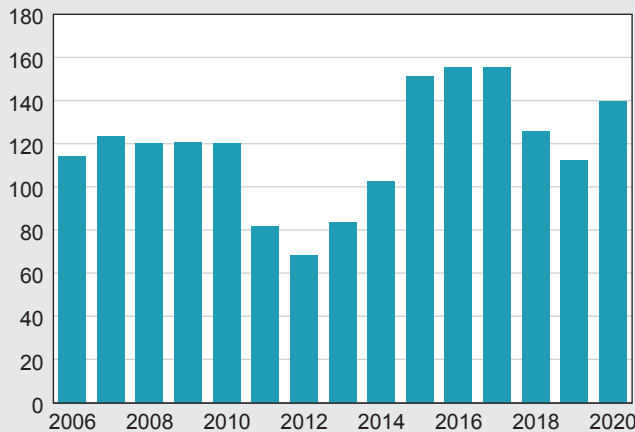
² Finansmarknadsstatistiken bygger på månadsrapportering från samtliga större MFI, motsvarande 95 procent av MFI:s totala balansomsättning. Mindre MFI rapporterar kvartals- eller årsvis vilket kan innebära större förändringar av utlåningsstocken i mars, juni, september och december. För mellanliggande månader imputeras senast rapporterade värde för kvartals- och årsrapportörer.

³ Säsongrensning och trendskattning har gjorts med metoden X-13ARIMA och Hendersonfilter.

I FOKUS

Hushållens bostadslån från MFI

Förändring januari–september respektive år. Miljarder kronor

I kategorin nya bostadslån inkluderas även så kallade tilläggs lån, alltså när hushåll utökar befintliga lån på en bostad de redan äger. Det kan exempelvis handla om lån för att renovera bostaden eller för att köpa annan bostad till sig själv eller sina barn men även för att finansiera konsumtion. Många har passat på att göra renoveringar vilket kan ha bidragit till att denna typ av utlåning ökat.

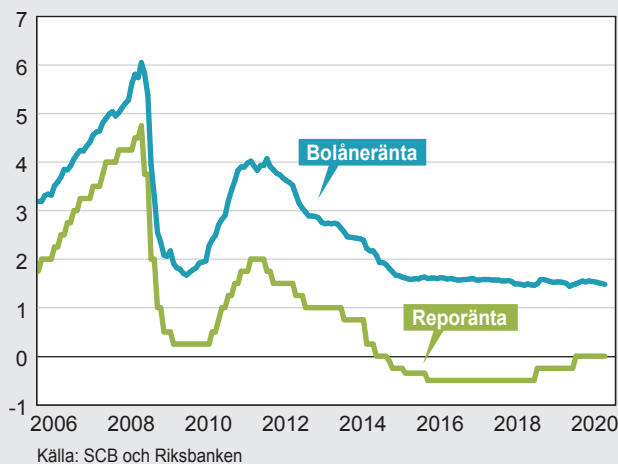
Slutsatsen man kan dra av bolånestatistiken, sett ur tre olika synvinklar, är att bolånen har ökat snabbare i år än förra året, både procentuellt sett och i kronor. Trenden var som starkast i mars och april men har dämpats de senaste månaderna.

Räntorna låga och stabila

Ränteläget har varit mycket lågt under lång tid, vilket har drivit på utlåningen och prisutvecklingen på bostäder. Efter en kortvarig ränteuppgång under 2010 och 2011 följde en längre period med en nedåtgående trend. Från slutet av 2011 till mitten av 2015 föll de genomsnittliga bolåneräntorna på nya avtal från cirka 4 till cirka 1,5 procent. Sedan dess har bolåneräntorna nästan legat stilla på denna historiskt låga nivå.

Räntor

Genomsnittlig bolåneränta på nya avtal från MFI samt reporänta. Procent

Källa: SCB och Riksbanken

Den främsta orsaken till de låga bolåneräntorna är att Riksbanken bedrivit en mycket expansiv penningpolitik. Detta innebär i praktiken att reporäntan, som är Riksbankens främsta styrränta, hållits mycket låg. Under flera år var den till och med negativ, något som aldrig tidigare inträffat. Sedan december 2019 ligger dock reporäntan på noll procent.

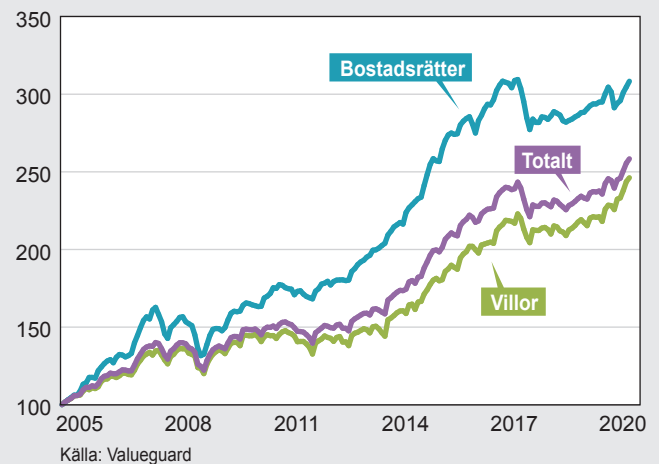
Även de långa räntorna är mycket låga. Normalt sett brukar de ligga högre än de korta räntorna men i augusti var bolåneräntan för löptider över 5 år till och med lägre än tremånadersräntan. De långa bolåneräntorna påverkas inte i lika stor utsträckning av reporäntan som de rörliga räntorna utan mer av statsobligationsräntornas utveckling. Dessa räntor har haft en nedåtgående trend i stort sett sedan finanskrisen. Det finns flera anledningar till detta. Exempelvis låga inflationsförväntningar och ett högt förtroende för den svenska ekonomin. Dessutom har Riksbankens expansiva penningpolitik förutom att hålla reporäntan låg även innefattat stödköp av statsobligationer som ytterligare pressat ner de långa räntorna.

Bostadspriserna stiger igen

Hösten 2017 föll bostadspriserna tillfälligt sedan FI infört hårdare krav på amorteringar. Sedan dess har det skett en gradvis uppgång men med relativt låg ökningstakt. Efter coronapandemins utbrott märktes en liten prisnedgång i mars och april i år, åtminstone för bostadsrätter. Från och med maj har dock priserna återigen pekat uppåt.

Bostadspriser

HOX-index jan 2005=100

Källa: Valueguard

Allra tydligast gäller det husmarknaden där det endast var en marginell dämpning i mars och april. De senaste månaderna har det varit en brant uppgång för villapriserna. Att många arbetar hemifrån samt att resandet minskat har inneburit att hushållen prioriterat boendet i ännu högre grad än tidigare. Behoven av större ytor och kanske en hemarbetsplats har höjt efterfrågan på såväl villor som radhus.

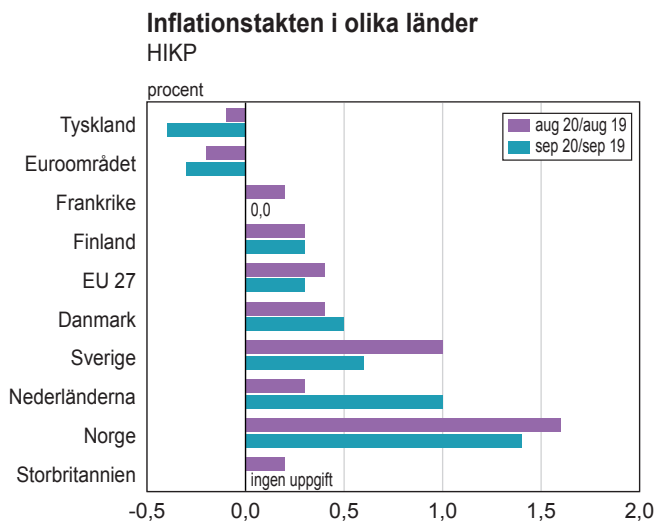
Johannes Holmberg, analytiker, nationalräkenskaperna

serna ökade även för restaurangbesök och diverse varor och tjänster. Inom diverse varor och tjänster bidrog bland annat högre priser för smycken till uppgången.

Prisuppgångarna motverkades framförallt av lägre priser på drivmedel. Även priserna för rekreation och kultur, och då särskilt flygcharter, påverkade nedåt. Vidare bidrog lägre priser för el och bränsle, logi samt teleutrustning nedåt.

Fortsatt nedgång för inflationen i EU

HIKP (harmoniserat index för konsumentpriser) beräknas av samtliga länder i EU, samt även av ett par länder utanför unionen. Måttet har en något mindre täckning jämfört med KPI och KPIF, främst på grund av att hushållens boendekostnader utelämnas.

Enligt HIKP sjönk inflationstakten i Sverige från 1,0 procent i augusti till 0,6 procent i september. Även i EU och euroområdet sjönk inflationstakten och var i september 0,3 respektive -0,3 procent. Tendensen var densamma i de stora medlemsländerna Tyskland och Frankrike. I Danmark steg inflationstakten något medan den var oförändrad i Finland. I Norge sjönk inflationstakten från 1,6 procent i augusti till 1,4 procent i september. Trots nedgången är det en klart högre prisökningstakt än i de andra nordiska länderna och EU.

Priserna i producent-, export- och importleden

Senaste uppgift: september 2020

Källa: SCB:s producentprisindex

Beatrice Ljung

Låga priser i producent- och importled

Prisutvecklingen var negativ för samtliga marknader på årsbasis. På hemmamarknaden var årsförändringen -1,8 procent. För import- och exportmarknaden var den -8,7 respektive -6,6 procent.

Till nedgången på hemmamarknaden bidrog främst lägre priser på elektricitet. Jämfört med september föregående år har elpriserna sjunkit med 10,2 procent. Priserna gick även ned för järn, stål samt ferrolegeringar och massa.

Årstakterna för dessa var -10,1 respektive -16,1 procent.

På exportmarknaden bidrog framförallt järn och stål samt ferrolegeringar och massa till nedgången. Årstakten var i september -13,7 procent för järn och stål samt ferrolegeringar och -14,9 procent för massa.

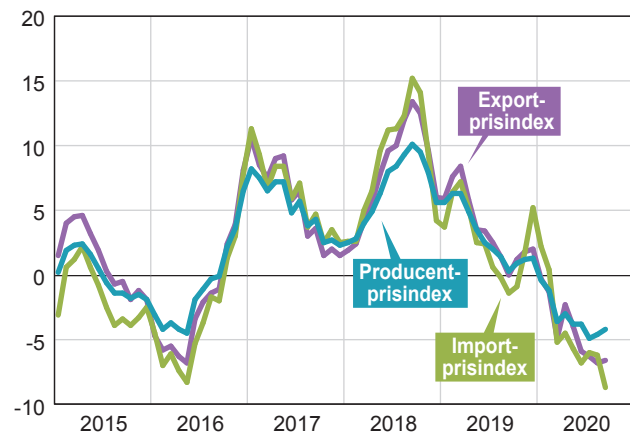
Lägre priser för råolja var det främsta bidraget till nedgången på importmarknaden. Jämfört med september 2019 har priserna gått ned med 41,1 procent. Även elektricitet, plaster i obearbetad form, annan elapparatur och andra organiska baskemikalier bidrog nedåt. Årstakten var i september -48,7 procent för elektricitet, -15,2 procent för plaster i obearbetad form, -13,3 procent för annan elapparatur och -12,7 procent för andra organiska baskemikalier. Högre priser för naturgas motverkade nedgången på importmarknaden med en årstakt på 36,1 procent.

För producentprisindex var årstakten -4,2 procent i september. Till den negativa årstakten bidrog framförallt lägre priser på energirelaterade varor, som gick ned med 15,9 procent jämfört samma period föregående år. Även priserna för investeringsvaror och konsumtionsvaror gick ner under samma period, med 2,1 respektive 1,0 procent.

Årstakten för prisindex för inhemsk tillgång var -5,4 procent i september. Priserna för energirelaterade varor har sjunkit med 23,3 procent jämfört med samma period föregående år. Även investeringsvaror och konsumtionsvaror har gått ned med 1,4 respektive 0,5 procent under samma period.

Export-, import- och producentprisindex

Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Högre priser på elektricitet på samtliga marknader

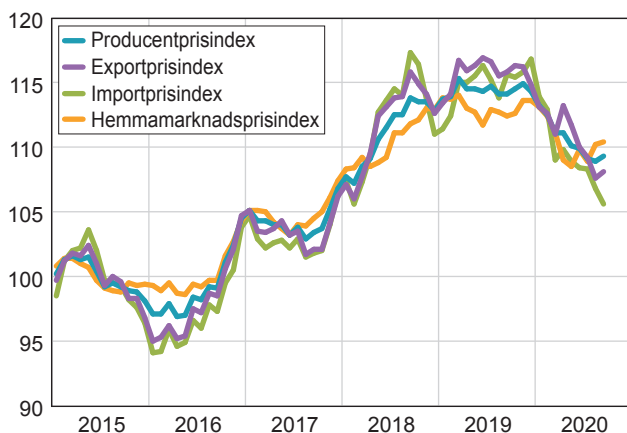
Mellan augusti och september ökade priserna både på export- och hemmamarknaden till skillnad från importmarknaden där priserna i genomsnitt gick ned.

Störst bidrag till nedgången på importmarknaden var lägre pris på råolja. Lägre priser på farmaceutiska basprodukter och läkemedel, kemikalier och kemiska produkter samt delar och tillbehör till motorfordon påverkade också nedåt. Nedgången dämpades något av högre priser på elektricitet, naturgas och övriga maskiner.

Uppgången på exportmarknaden berodde till största del på högre priser på sågat och hyvlat trä, papper och papp, motorfordon, släpfordon och påhängsvagnar samt

elektricitet. Övriga maskiner och andra metaller än järn motverkade uppgången.

Prisindex i producent- och importled
Index 2015=100

På hemmamarknaden var det främst försörjningstjänster avseende värme och kyla samt elektricitet som bidrog till den positiva månadsförändringen. Lägre priser på hållbarhetsbehandlat kött och köttprodukter höll tillbaka uppgången.

ARBETSMARKNAD

Sysselsättning och arbetslöshet

Senaste uppgift: september 2020

Källa: SCB:s arbetskraftsundersökningar

Marija Kamath

Arbetskraften uppgick till 5 489 000 personer

I september 2020 uppgick antalet personer i arbetskraften i åldern 15–74 år till 5 489 000, icke säsongrensade. Antal män i arbetskraften var 2 900 000 och antal kvinnor var 2 590 000. Det relativa arbetskraftstalet var 72,8 procent. Bland kvinnor var det 69,9 procent och bland män 75,6 procent. Bland ungdomar i åldern 15–24 år var 552 000 personer i arbetskraften, en minskning med 46 000 jämfört med samma månad föregående år. Det relativa arbetskraftstalet för ungdomar minskade med 3,9 procentenheter till 47,9 procent.

Enligt säsongrensade och utjämnade data uppgick antalet personer i arbetskraften till 5 533 000 och arbetskraftstalet uppgick till 73,4 procent. Varken antal eller andel i arbetskraften har visat på någon nedgång sedan den lägsta noteringen under mars 2020.

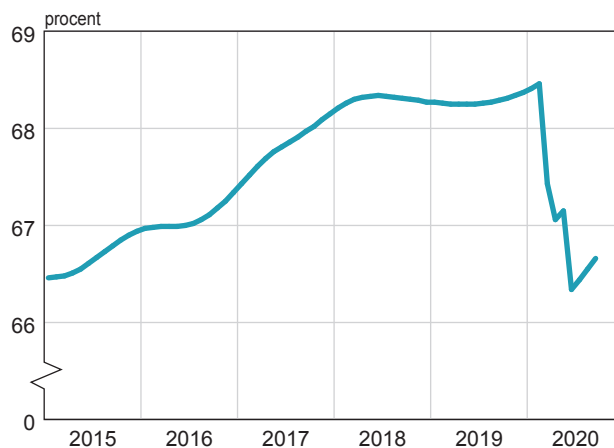
Ingen fortsatt minskning av sysselsättningen sedan juni

Antalet sysselsatta i åldern 15–74 år uppgick till 5 036 000 i september 2020, icke säsongrensade. Det är en minskning med 132 000 personer jämfört med samma månad året innan. Sysselsättningen minskade bland både kvinnor och män. Antalet sysselsatta kvinnor minskade med 61 000

till 2 386 000 och antalet sysselsatta män minskade med 71 000 till 2 651 000. Sysselsättningsgraden minskade med 1,9 procentenheter till 66,8 procent. Bland kvinnor minskade den med 1,8 procentenheter till 64,4 procent och bland män med 2,0 procentenheter till 69,1 procent. Antalet sysselsatta ungdomar i åldern 15–24 år uppgick till 433 000, en minskning med 60 000. Sysselsättningsgraden för ungdomar uppgick till 37,5 procent, en minskning med 5,2 procentenheter.

Sysselsättningsgrad

Ålder 15–74 år. Sysselsatta som andel av befolkningen. Säsongrensade och utjämnade månadsvärden

Enligt säsongrensade och utjämnade data uppgick antalet sysselsatta till 5 026 000. Det är en minskning med 130 000 personer, varav 70 000 ungdomar, jämfört med februari 2020, då effekterna av covid-19 ännu inte var synliga på den svenska arbetsmarknaden. Sysselsättningsgraden var 66,7 procent, en minskning med 1,8 procentenheter jämfört med februari 2020. Däremot har varken sysselsättningen eller sysselsättningsgraden visat på någon fortsatt minskning sedan juni.

Färre tidsbegränsat anställda

I september 2020 uppgick antalet anställda till 4 547 000 enligt icke säsongrensade data, en minskning med 101 000 personer jämfört med samma månad ett år tidigare. Antalet fast anställda uppgick till 3 870 000 och antalet tidsbegränsat anställda var 677 000 personer.

Jämfört med februari 2020 visar säsongrensade och utjämnade data på en minskning av antalet anställda med 126 000 varav 40 000 var fast anställda medan 86 000 var tidsbegränsat anställda. I likhet med sysselsättningen har det inte skett några nämnvärda förändringar av antalet anställda sedan juni.

Arbetade timmar uppmättes som lägst i april

Antalet arbetade timmar uppgick i september 2020 till i genomsnitt 165,0 miljoner per vecka enligt icke säsongrensade data. Kalenderkorrigerat motsvarar det en minskning med 4,7 procent jämfört med motsvarande månad året innan. Störst var minskningen i branschen Hotell och restaurang, där antalet arbetade timmar kalenderkorrigerat minskade med 28,8 procent jämfört med september 2019. Inom Transport var minskningen 17,6 procent, inom Till-

verkning o utvinning, energi och miljö 11,4 procent, och inom Byggverksamhet minskade antalet arbetade timmar med 10,6 procent.

Arbetsmarknad

	Sysselsatta, 1 000-tal		Arbetade timmar/ vecka, 10 000-tal		Arbetslösa 1 000-tal	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
jan	5 020	5 034	14 620	13 580	351	410
feb	5 030	5 077	16 500	16 840	397	454
mar	5 096	5 055	16 870	16 170	424	389
apr	5 105	5 005	15 790	14 580	370	449
maj	5 057	5 023	16 710	14 740	387	497
jun	5 249	5 101	15 080	15 640	407	557
jul	5 269	5 150	10 150	9 870	390	502
aug	5 166	5 116	13 040	11 980	380	494
sep	5 168	5 036	17 340	16 500	332	453
okt	5 138		17 510		330	
nov	5 140		17 020		378	
dec	5 115		14 570		329	

Uppgifterna baserar sig på åldersindelningen i AKU, dvs. 15–74 år, och antal arbetslösa inkluderar heltidsstuderande som sökt och kunnat ta arbete.

Enligt säsongrensade och utjämnade data uppgick antalet arbetade timmar till i genomsnitt 147,1 miljoner timmar per vecka. Jämfört med februari 2020 är det en minskning med 8,8 miljoner timmar i genomsnitt per vecka. Däremot har minskningen planat ut de senaste månaderna då den lägsta noteringen under 2020 uppmättes i april.

Personer i arbete uppgick till 4 560 000

Antalet personer som var sysselsatta och i arbete uppgick i september 2020 till 4 560 000, icke säsongrensat. Kalenderkorrigerat motsvarar det en minskning med 2,9 procent jämfört med samma månad året innan.

I AKU skattas antalet personer som varit frånvarande från sin huvudsyssla hela eller del av veckan efter huvudsakligt frånvaroskäl, i september 2020 uppgick de till 1 225 000 personer. Antalet personer som var frånvarande hela veckan uppgick i september 2020 till 485 000, icke säsongrensat. Av dessa var 134 000 frånvarande på grund av sjukdom, medan antalet som var frånvarande hela veckan på grund av arbetsbrist var 18 000. Antalet personer som var frånvarande på grund av semester uppgick till 114 000.

Bland personer som är frånvarande på grund av arbetsbrist eller permittering är det vanligt med frånvaro delar av veckan. Det totala antalet som var frånvarande under hela eller del av veckan på grund av permittering uppgick till 113 000. Antalet personer som angav arbetsbrist som huvudsakligt frånvaroskäl var 50 000.

Säsongrensat och utjämnat uppgick antalet personer i arbete till 4 231 000, vilket var en minskning med 136 000 jämfört med februari 2020. Antalet personer som var frånvarande hela veckan uppgick till 795 000. Under 2020 uppmättes den lägsta noteringen av antalet sysselsatta i arbete under april och har sedan dess ökat med 126 000 personer.

Arbetslösheten oförändrad sedan juni

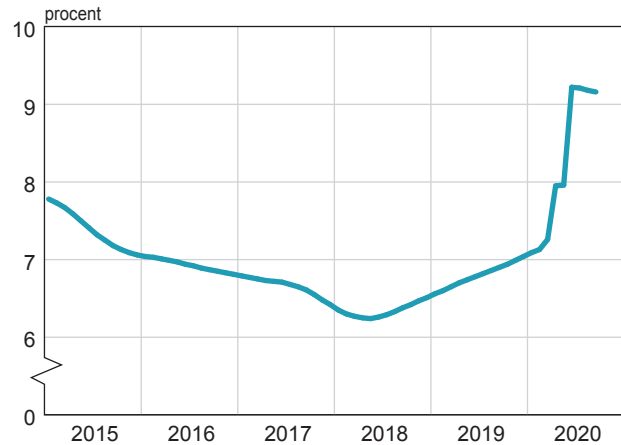
I september 2020 uppgick antalet arbetslösa i åldern 15–74 år till 453 000, icke säsongrensat, en ökning med 122 000

personer jämfört med motsvarande månad föregående år. Detta motsvarar ett arbetslöshetstal på 8,3 procent, en ökning med 2,3 procentenheter. Antalet arbetslösa män ökade med 79 000 till 249 000 och antalet arbetslösa kvinnor ökade med 43 000 till 204 000. Bland män ökade arbetslöshetstalet med 2,7 procentenheter till 8,6 procent och bland kvinnor med 1,7 procentenheter till 7,9 procent. Antalet arbetslösa ungdomar i åldern 15–24 år uppgick till 119 000 personer, vilket motsvarar en ungdomsarbetslöshet på 21,6 procent.

Relativ arbetslöshet

Ålder 15–74 år. Inkl. heltidsstuderande som sökt arbete.

Säsongrensade och utjämnade månadsvärden

För personer i åldern 15–74 år visar säsongrensade och utjämnade data på en ökning av antalet arbetslösa med 111 000 och på en ökning av andelen arbetslösa med 2,0 procentenheter jämfört med februari 2020. I september 2020 uppgick antalet arbetslösa till 507 000, vilket motsvarar ett arbetslöshetstal på 9,2 procent. Bland ungdomar i åldern 15–24 år visar säsongrensade och utjämnade data på en ökning av antalet och andelen arbetslösa jämfört med februari 2020. Antalet arbetslösa ungdomar ökade med 36 000 till 161 000 personer och arbetslöshetstalet ökade med 7,1 procentenheter till 27,1 procent. Säsongrensade och utjämnade data visar dock att arbetslösheten varit oförändrad sedan juni 2020.

Arbetsförmedlingen: Arbetslösheten ökade

Antalet inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen, som utgörs av de öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, i åldern 16–64 år, uppgick i slutet av september till 464 000 personer. Det är en ökning med 111 000 jämfört med motsvarande månad 2019. Under samma period ökade arbetslöshetsnivån med 2,0 procentenheter och uppgick till 9,0 procent.

Antalet personer som fick ett arbete i september var 40 200, vilket var 10 700 fler än föregående år. Antalet vars-lade personer uppgick till 6 100, vilket är en ökning med 2 200 personer jämfört med motsvarande månad förra året.

Arbetskraftskostnader & löner

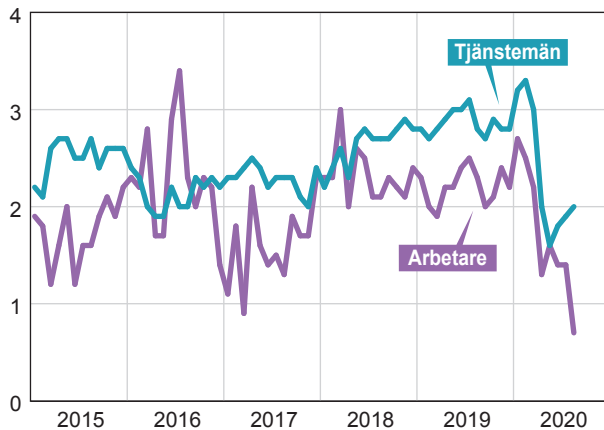
Senaste uppgift: augusti 2020

Källa: SCB:s arbetsmarknadsstatistik

Den preliminära genomsnittliga timlönen för arbetare var under augusti 2020 171,00 kronor exklusive övertidstillägg och 172,80 kronor inklusive övertidstillägg, vilket är en ökning med 0,7 respektive 0,5 procent jämfört med augusti 2019. Under augusti 2020 var den preliminära genomsnittliga månadslönen för tjänstemän 41 940 kronor exklusive rörliga tillägg och 42 510 kronor inklusive rörliga tillägg, vilket är en ökning med 2,4 respektive 2,0 procent jämfört med augusti 2019.

Löneutveckling inom den privata sektorn

Procentuell förändring från motsvarande månad föregående år

Arbetskostnaden för en arbetare inom utvinning av mineral och tillverkningsindustrin har för augusti 2020 beräknats till 311,32 kronor per timme, vilket ger ett arbetskostnadsindex på 131,7, en förändring med 0,9 procent jämfört med augusti 2019. Arbetskostnaden för en arbetare inom den privata sektorn totalt har för augusti 2020 beräknats till 284,21 kronor per timme och för tjänstemän inom den privata sektorn till 65 553 kr per månad. Detta ger ett arbetskostnadsindex för arbetare på 127,4, en ökning med 0,2 procent jämfört med augusti 2019. Motsvarande index för tjänstemän blir 137,9, en ökning med 3,3 procent jämfört med augusti 2019.

FINANSMARKNAD

Börsen föll i slutet av oktober

I mitten av oktober nåddes ett nytt all-time-high på Stockholmsbörsen. Hela den kraftiga nedgången från februari-mars, där börsen tappade ungefär en tredjedel av värdet, hade således hämtats upp. Därefter har kurserna sjunkit och den främsta orsaken till det var den senaste tidens ökade smittspridning som inneburit hårdare restriktioner både internationellt och i vissa regioner i Sverige. Månadsgenomsnittet för Stockholmsbörsen var trots det något högre i oktober än i september men ser man på dagsnoteringarna så var stängningskursen den 30 oktober drygt 6 procent lägre än vid utgången av september.

Aktiekurserna

Stockholmsbörsens generalindex, månadsgenomsnitt

Även på den globala aktiemarknaden föll kurserna i slutet av oktober. New Yorkbörsens Dow Jones-index var närmare 5 procent lägre än sista handelsdagen i september medan Nasdaqbörsen tappade 2 procent. Det var dock betydligt mildare än exempelvis Frankfurtbörsen som föll med drygt 9 procent under månaden.

I Asien var utvecklingen något starkare, trots en liten nedgång i slutet av oktober. Tokyobörsen sjönk mindre än 1 procent medan börserna i både Shanghai och Hongkong hade något högre slutkurser i oktober än i september.

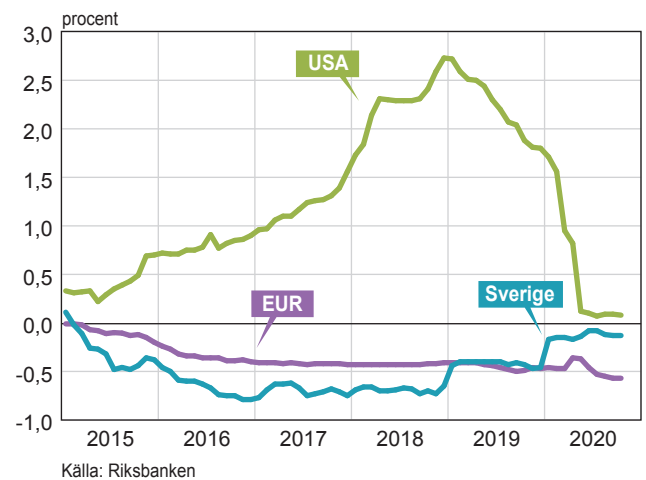
Korta räntor i princip oförändrade

Under året har det varit relativt små rörelser på räntemarknaden. Räntan på en tremånaders statsskuldväxel låg i oktober i genomsnitt på -0,13 procent, vilket var oförändrat jämfört med september.

Den amerikanska tremånadersräntan sjönk kraftigt i början av året men har därefter legat stabilt precis ovanför nollstrecket. I oktober var den i genomsnitt 0,08 procent, vilket var en räntepunkt lägre än i september.

Korta räntor

3 mån statsskuldväxlar (motsv), månadsgenomsnitt

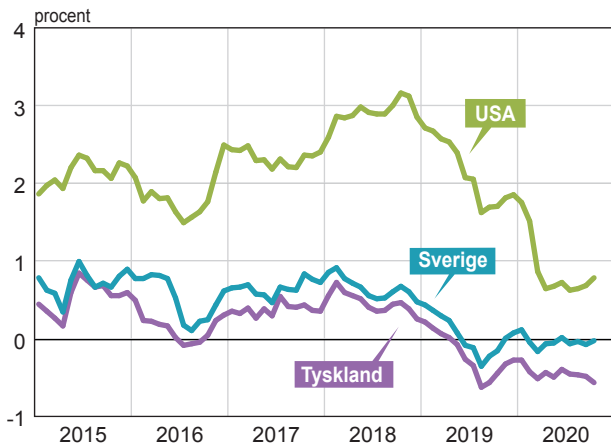

Långa räntan rör sig kring nollstrecket

Den svenska tioårsräntan steg något i början av oktober och låg ett tag över nollstrecket. Under andra halvan har den åter sjunkit tillbaka på negativt territorium vilket gav ett månadsgenomsnitt på $-0,03$ procent, fem punkter högre än i september.

Långa räntor

10-åriga statsobligationer, månadsgenomsnitt

Källa: Riksbanken

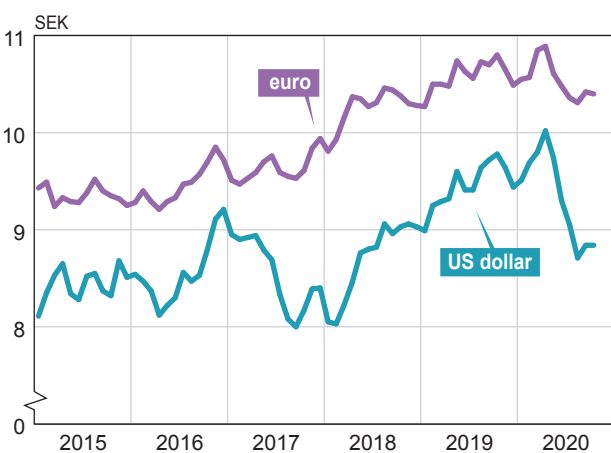
Den amerikanska tioårsräntan steg däremot med tio punkter jämfört med september och låg på 0,78 procent i oktober. I Tyskland var utvecklingen den omvända då tioårsräntan sjönk från $-0,49$ till $-0,57$ procent.

Kronan stabil

Den svenska kronan stärktes en del från slutet på mars till en bit in i augusti. Efter en liten försvagning i slutet av september har det varit relativt små rörelser på valutamarknaden. En euro handlades i oktober i genomsnitt för 10,40 kronor, vilket var 2 öre lägre än i september. En dollar hade genomsnittskursen 8,84 kronor, oförändrat jämfört med september.

Valutakurser

Svenska kronor i förhållande till dollar och euro.
Månadsgenomsnitt

Källa: Riksbanken

Utlåning till hushåll och företag

Senaste uppgift: september 2020

Källa: SCB:s finansmarknadsstatistik

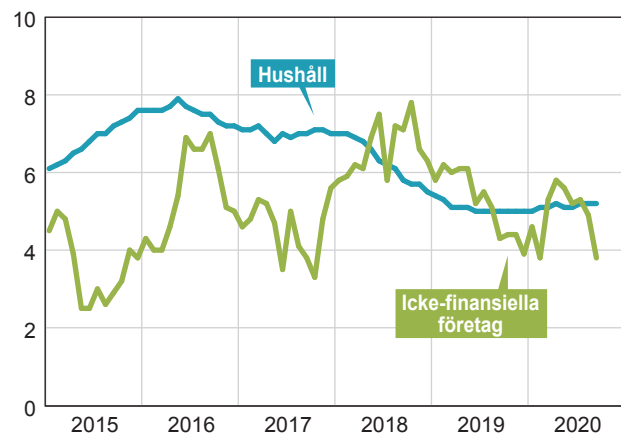
Lägre tillväxttakt på företagsutlåningen

I september 2020 hade de icke-finansiella företagens lån från monetära finansinstitut en årlig tillväxttakt på 3,8 procent. Efter en ökning under mars och april har tillväxttakten för lån till företag sedan avtagit.

Tillväxttakten för utlåning till hushåll har legat på ungefär samma nivå det senaste året. I september var den årliga tillväxttakten på hushållsutlåningen 5,2 procent. Bostadslånen, som utgjorde 82 procent av utlåningen till hushållen, hade en årlig tillväxttakt på 5,5 procent. Hushållens konsumtionslån hade en tillväxttakt på 6,2 procent.

MFI:s utlåning

Årlig tillväxttakt, procent

Totalt sett uppgick utlåningen från MFI till hushåll och icke-finansiella företag till 6 861 miljarder kronor. Av detta utgjorde lån till hushåll 64 procent (4 373 miljarder kronor), och lån till företag 36 procent (2 488 miljarder kronor).

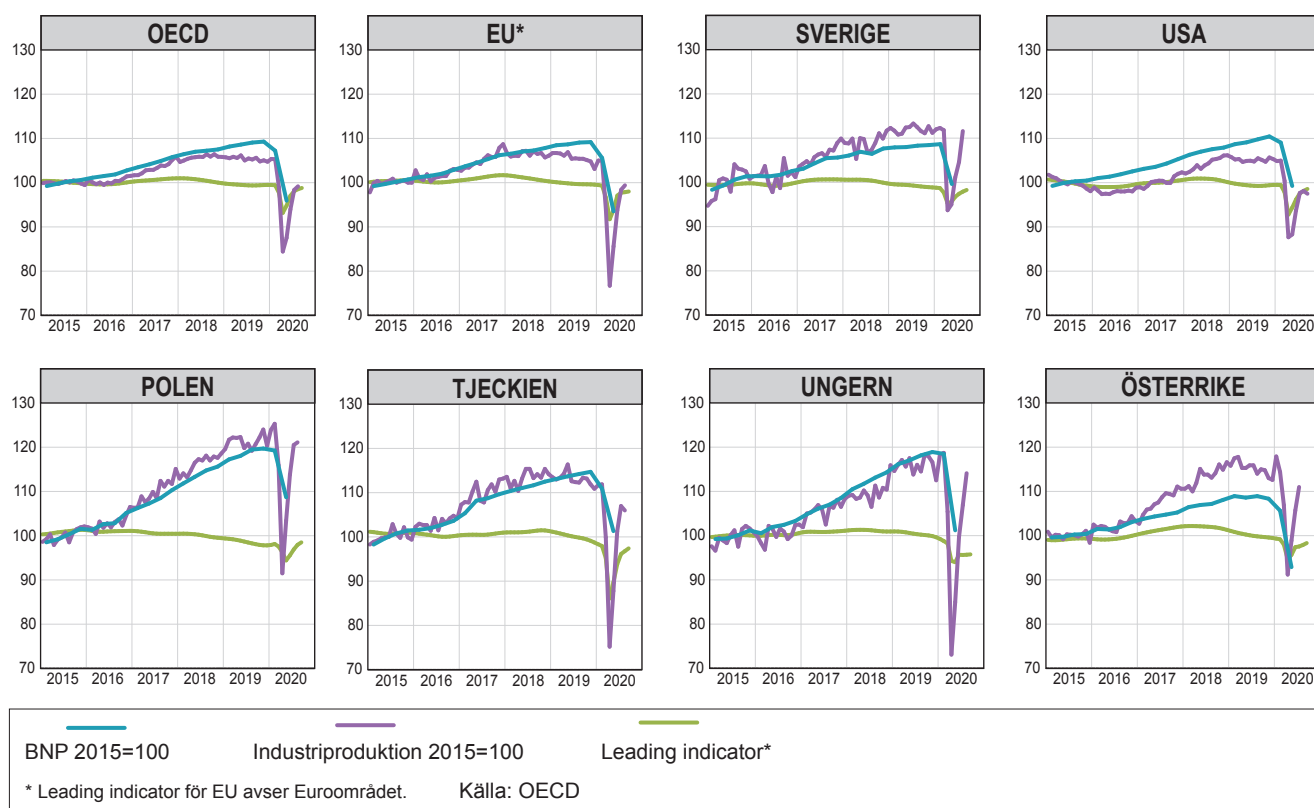
Fortsatt stabila räntor

Ränteläget har varit stabilt de senaste fem åren och denna trend har fortsatt även i år trots coronapandemin. Den genomsnittliga räntan på hushållens nya bostadslån var 1,48 procent i september. Den rörliga räntan på nya bostadslån var 1,55 procent.

Den genomsnittliga räntan på nya lån till icke-finansiella företag var 1,44 procent. Den rörliga räntan för nya lån till icke-finansiella företag uppgick till 1,61 procent.

INTERNATIONELL UTBLICK

Konjunkturindikatorer för några länder och områden

Mer än ett halvår har gått sedan det första coronafallet upptäcktes i Europa. Då var det framförallt de sydeuropeiska länderna som drabbades hårt medan exempelvis de östra delarna av Europa klarade sig bättre. I Tjeckien utlystes undantagstillstånd redan i mitten på mars och stora delar av samhället stängdes ner. Smittspridningen var också relativt begränsad under våren. Åtgärderna fick dock stor påverkan på den ekonomiska utvecklingen redan första kvartalet och BNP sjönk med drygt 3 procent, säsongrensats och jämfört med kvartalet innan. Andra kvartalet rasade BNP med nästan 9 procent. Innan dess var Tjeckien en av de snabbast växande ekonomierna i Europa och trenden hade varit uppåtgående sedan början av 2013. Effekterna av pandemin märks även på industriproduktionen som föll kraftigt i mars och som fortsatte att rasa i april. Därefter vände utvecklingen uppåt och en större del av nedgången har återhämtats. Det råder dock stor osäkerhet om den fortsatta utvecklingen. De senaste månaderna har Tjeckien lättat på restriktionerna men det har också inneburit en ökad smitta. I oktober var landet ett av de hårdast drabbade i Europa sett till antalet nya coronafall per capita och ett nytt undantagstillstånd infördes under månaden.

Läget i Polen har också kraftigt försämrats under hösten och tillsammans med Tjeckien ökar smittan snabbast i Europa. I början av pandemin vidtog Polen bland de

strängaste begränsningarna i Europa och smittan kunde också hållas nere. BNP föll däremot inte så mycket första kvartalet, utan det stora raset kom istället andra kvartalet då BNP sjönk med nästan 9 procent. Fram till dess hade BNP växt i stadig takt under nästan hela 2010-talet och klart överträffat BNP-tillväxten för EU 27. Även i Polen föll industriproduktionen kraftigt i både mars och april men från maj till augusti har en stor del av nedgången återhämtats.

Även i Ungern vidtog tidigt åtgärder för att begränsa smittspridningen och bland annat skolor och landets gränser stängdes under några månader. Effekterna på den ungerska ekonomin var dock begränsad under första kvartalet och BNP minskade endast svagt. Andra kvartalet var påverkan från pandemin betydligt större och BNP föll med nästan 15 procent. Det var bland de största nedgångarna i EU. Industriproduktionen rasade i början av pandemin men har i likhet med övriga länder vänt upp.

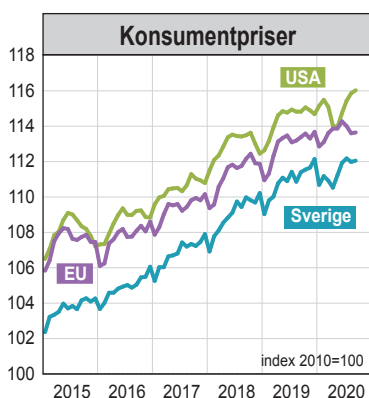
Den österrikiska ekonomin hade redan gått in i en lugnare tillväxtfas när pandemin slog till. BNP sjönk under två av fyra kvartal 2019 och hittills i år har den säsongrensade BNP-tillväxten varit negativ under både första och andra kvartalet. Den ledande indikatorn har stigit de senaste fyra månaderna men låg i september, precis som ovan nämnda länder, fortfarande under det historiska genomsnittet.

INTERNATIONELL UTBLICK

Konsumentpriser

Precis som coronapandemin har påverkat andra delar av ekonomin så har krisen haft en dämpande effekt på inflationen i såväl Sverige som internationellt. I flera europeiska länder sjönk inflationstakten kraftigt i framförallt april och på vissa håll var den till och med negativ. För EU 27 fortsatte inflationstakten att falla i maj innan det vände upp i juni och juli. I augusti och september föll inflationstakten åter tillbaka. Även om inflationen inte rört sig enligt exakt samma mönster i alla EU-länder så har de flesta gemensamt att inflationstakten i september var betydligt lägre än i början av året. I Tyskland, Italien och Spanien var inflationen till och med negativ. I Sverige var inflationstakten (enligt harmoniserat konsumentprisindex) 0,6 procent i september. Det var en nedgång från 1,0 procent i augusti.

Coronapandemins effekter på konsumtionen har påverkat inflationsberäkningarna i såväl Sverige som internationellt.

En del konsumtion har upphört helt vilket lett till att länder varit tvungna att ta till alternativa metoder för att beräkna inflationen. Ju mer ett land har stängt ner samhället desto större har mätproblemen varit vilket också försvårar jämförelserna mellan länder.

Konsumentprisutveckling

	Avser månad	Index 2010=100	Förändr. från föregående månad, %	Inflations- takt
EU	sep	113,6	0,0	0,2
Danmark	sep	109,4	-0,2	0,5
Finland	sep	114,6	0,0	0,3
Italien	sep	110,9	0,9	-1,0
Spanien	sep	110,2	0,4	-0,6
Storbritannien	aug	121,4	-0,4	0,2
Sverige	sep	112,1	0,1	0,6
Tyskland	sep	114,3	-0,2	-0,3
Norge	sep	122,3	0,4	1,5
USA	sep	116,0	0,1	1,1
Japan	aug	105,7	0,1	0,2
OECD	aug	120,5	0,2	1,2

Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP) för EU-länderna

Källa: Eurostat

EU-barometern

Återhämtningen i EU-kommissionens konjunkturbarometer avstannade i oktober. Sentimentindikatorerna för både EU och euroområdet låg kvar på oförändrade 90,0 respektive 90,9. Stämningssläget förbättrades inom industrin, detaljhandeln och byggbranschen medan tjänstesektorn och ett försämrat konsumentförtroende bidrog nedåt. Sentimentindikatorerna för Tyskland och Italien steg under månaden medan Frankrikes indikator backade. Sveriges indikator steg från 94,3 till 95,4.

Internationella ekonomiska indikatorer

		Danmark	Finland	Storbr.	Sverige	Tyskland	USA	EU ¹⁾	OECD
BNP ²⁾									
Förändr. föreg. kv.	%	-6,9	-4,5	-19,8	-8,3	-9,7	-9,0	-11,4	-10,5
Förändr. 4 kv.	%	-8,2	-6,4	-21,5	-7,7	-11,3	-9,0	-13,9	-11,7
Industriproduktion ³⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	4,5	2,0	0,3	6,7	-0,7	-0,6	1,0	0,8
Förändr. 12 mån.	%	-4,3	-2,9	-6,3	-0,8	-12,3	-7,3	-5,7	-5,8
KPI ⁴⁾									
Förändr. föreg. mån.	%	-0,2	0,0	-0,4	0,1	-0,2	0,1	0,0	0,2
Förändr. 12 mån.	%	0,5	0,3	0,2	0,6	-0,3	1,1	0,2	1,2
Arbetslöshet ⁵⁾	%	6,1	8,1	3,9	9,1	4,4	7,9	7,4	7,4
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	-0,2	0,1	0,2	-0,1	0,0	-0,5	0,1	-0,6
Förändr. 12 månader	procentenheter	1,2	1,2	0,1	1,9	1,4	4,4	0,8	2,0
Kort ränta ⁶⁾	%	-0,23	-0,49	0,06	-0,03	-0,49	0,24	-0,49	..
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	-0,02	-0,01	-0,01	-0,04	-0,01	-0,01	-0,01	..
Förändr. 12 månader	procentenheter	0,22	-0,07	-0,71	-0,01	-0,07	-1,89	-0,07	..
Lång ränta ⁷⁾	%	-0,36	-0,30	0,27	-0,08	-0,52	0,68	0,12	..
Förändr. föreg. mån.	procentenheter	-0,02	-0,05	0,00	-0,04	0,00	0,03	-0,04	..
Förändr. 12 månader	procentenheter	0,22	0,00	-0,33	0,15	0,07	-1,02	0,07	..

1) EU27 men för kort och lång ränta avses euroområdet 2) Andra kvartalet 3) USA september, övriga augusti 4) Harmoniserat konsumentprisindex (HIKP) för EU-länderna. Storbritannien och OECD augusti, övriga september 5) Storbritannien juni, USA september, övriga augusti 6) Korta räntor avser 3-månaders interbankräntor enligt statistik från Eurostat. September 7) Danmark augusti, övriga september

Källa: OECD, Eurostat

Svensk export senaste 50 åren; från skog till läkemedel

Betydande export av skogsprodukter på 1970-talet

Efter en mycket expansiv period för svensk export under 1950- och 60-talet var utvecklingen relativt andra länder svagare under 1970-talet. En anledning var att den energiintensiva industrin hade tappat i konkurrenskraft till följd av oljekrisen.

Sett utifrån varuexportens fördelning växte exporten av verkstadsprodukter snabbt och i slutet av decenniet var nästan varannan vara som exporterades en verkstadsprodukt, där maskiner och transportmedel var de ledande produkterna. Framför allt tog bilexporten rejäl fart under slutet av 1970-talet i takt med att allt fler hushåll runt om i världen skaffade sig en bil. Vid sidan av verkstadsprodukterna var skogsindustrin, med pappersprodukter och trävaror i spetsen, mycket viktig. Pappersmassa och papper hade under 1970-talet ett högre exportvärde än bilar, men det passerades under 1980-talet av bilexporten och därefter av fler produkter. Malm och textilier är produkter som i början av 1970-talet utgjorde en inte helt obetydlig andel av exporten, men som därefter har tappat avsevärt i betydelse.

Bilexporten tar rejäl fart på 1980-talet

Om 1970-talet var ett svagt årtionde för svensk export så blev 1980-talet bättre, åtminstone den första halvan av decenniet. 1981 och 1982 genomfördes devalveringar av kronan, vilket gjorde svenska varor billigare i utlandet och ökade den svenska konkurrenskraften. Efter några år hade dock kostnadsfördelarna urholkats av hög inflation och den svenska exporten utvecklades svagare mot slutet av decenniet.

Under 1980-talet fortsatte bilanvändandet att öka, vilket gynnade den svenska bilexporten. Fordonsexporten växte snabbare än exporten som helhet och stärkte under decenniet sin position som en av de ledande svenska exportprodukterna. Samtidigt ökade exporten av elektronik och telekom, som hade vuxit fram som en av de största exportprodukterna. Järn- och stål var under 1980-talet, liksom decenniet innan, en av de viktigaste exportprodukterna, men växte långsammare än svensk export som helhet. Även trävaror och kork tappade exportandelar under 1980-talet.

Stort uppsving för elektronikexporten på 1990-talet

Under tidigt 1990-tal hade problem börjat hopa sig i den svenska ekonomin. Exporten påverkades negativt och hade en mycket svag period i inledningen av decenniet. Hög inflation, fast växelkurs och marknadsbubblor ledde fram till en svensk finanskris som kulminerade 1992 när Riksbanken tvingades ge upp den fasta växelkursen. När

kronan hade släppts fri deprecierades den kraftigt, vilket ökade svenska varors attraktionskraft utomlands. Detta gav en rejäl skjuts åt exporten som återhämtade sig efter den svaga utvecklingen åren innan.

Under 1990-talet blev det allt tydligare att det pågick en strukturomvandling i samhället. Under andra hälften av decenniet hade mobiltelefonen blivit allt vanligare och exporten av telefoner m.m. sköt i höjden. En bransch som inte gynnades av strukturomvandlingen var skogsvarorna vars exportandel hade en klart nedåtgående trend.

2000-talet; finanskrisen slår hårt mot bilexporten

2008 drabbas världen av finanskrisen, som var den dittills största ekonomiska krisen sedan depressionen på 1930-talet. Handeln mellan länder påverkades kraftigt och den svenska varuexporten föll rejält. Krisen slog hårt mot bilindustrin och den svenska fordonsexporten sjönk avsevärt under 2009. Medan så gott som alla större exportprodukter visade betydande nedgångar under 2009 klarade sig pappersexporten relativt väl med endast en mindre minskning. Sett till 2000-talet som helhet fortsatte dock exportandelen för papper att sjunka. Tendensen var den motsatta för läkemedel vars exportandel stadigt hade ökat över tid. Exportandelen för oljeprodukter ökade också relativt snabbt under 2000-talet.

Läkemedel och oljeprodukter tar exportandelar på 2010-talet

Den svenska ekonomin återhämtade sig relativt fort efter finanskrisen, men i flera sydeuropeiska länder skenade statsskulderna. Denna skuldcris hämmade den svenska exportens utveckling och fördröjde återhämtningen efter finanskrisen. För fordonsexporten dröjde det ända fram till 2016 innan dess exportvärde översteg det från 2007.

Sett över hela 2010-talet fortsatte den strukturomvandling som pågått under flera decennier. Den största skillnaden jämfört med 1970-, 80- och 90-talet är förmodligen den minskade exportandelen för skogsprodukter (papper, massa, trävaror och kork). Samtidigt har den mer kunskapsintensiva kemibranschen, däribland läkemedel, ökat kraftigt de senaste decennierna och tagit exportandelar. Även exporten av oljeprodukter fortsatte att öka i betydelse under 2010-talet. Exporten av elektronik och telekom, även det en kunskapsintensiv bransch, har också ökat sin exportandel något jämfört med 1980-talet om än i mindre omfattning än kemibranschen. Trots en hel del skillnader jämfört med 1970-talet har verkstadsprodukterna fordon och maskiner under hela perioden fram till idag behållit en mycket stark ställning inom svensk export.

SVENSKA EKONOMISKA INDIKATORER

	Enhet	Basår	Senaste uppgift	Förändring i procent från		
				föreg. månad/ period	samma månad/ period föreg. år	
Ekonomi, allmänt						
BNP	volym	2015=100	2 kv	99,7 ¹⁾	-8,3 ¹⁾	-7,7
Fast bruttoinvestering	volym	2015=100	2 kv	105,0 ¹⁾	-4,5 ¹⁾	-5,3
Hushållens konsumtion	volym	2015=100	2 kv	98,2 ¹⁾	-7,7 ¹⁾	-8,8
Lägenheter, påbörjade, nya	1 000-tal		2 kv	14,7		8
			1-2 kv	27,3		6
Näringslivet						
Näringslivets produktion	volym	2015=100	aug	99,9	1 ¹⁾	-4
			jan-aug	105,5		-4
Industriproduktion	volym	2015=100	aug	98,2	7 ¹⁾	0
			jan-aug	103,9		-6
Industrins orderingång	volym	2015=100	aug	95,6	6 ¹⁾	0
			jan-aug	97,8		-7
Industrins kapacitetsutnyttjande	%		2 kv	82,8 ¹⁾	-6,3 ¹⁾²⁾	-8,1 ²⁾
Tjänsteproduktion	volym	2015=100	aug	102,3	0 ¹⁾	-5
			jan-aug	105,4		-4
Utrikeshandel						
Varuexport	mdr kr		sep	124,6	1 ¹⁾	-3
			jan-sep	1 050,8		-7
Varuimport	mdr kr		sep	122,0	2 ¹⁾	-4
			jan-sep	1 002,4		-10
Handelsnetto	mdr kr		sep	2,6		
			jan-sep	48,4		
Bytesbalans	mdr kr		2 kv	63,2		
			1-2 kv	138,7		
Konsumtion						
Detaljhandelns försäljning	volym	2015=100	sep	113,5 ¹⁾	0,8 ¹⁾	3,9
			jan-sep			2,3
Hushållens konsumtionsindikator	volym	2015=100	aug	103,5 ¹⁾	0,3 ¹⁾	-3,7
			jan-aug			-4,7
Personbilsregistreringar, nya	st		sep	29 791		7
			jan-sep	211 742		-18
Consumer Confidence Indicator ³⁾		medelv=100	okt	90,0 ⁴⁾	88,4 ⁴⁾	93,2 ⁴⁾
Priser						
Konsumentprisindex		1980=100	sep	337,3	0,1	0,4
Konsumentprisindex, fast ränta		1987=100	sep	220,5	0,1	0,3
Producentprisindex		2015=100	sep	109,3	0,4	-4,2
Exportprisindex		2015=100	sep	108,1	0,5	-6,6
Importprisindex		2015=100	sep	105,6	-1,1	-8,7
Prisindex för inhemsk tillgång		2015=100	sep	107,9	-0,6	-5,4
Hemmamarknadsprisindex		2015=100	sep	110,4	0,2	-1,8
Arbetsmarknad, löner						
Sysselsatta 15-74 år	1 000-tal		sep	5 036		-2,6
Arbetslösa 15-74 år	1 000-tal		sep	453		36,7
därav heltidsstuderande	1 000-tal		sep	120		2,3
Arbetade timmar	10 000-tal		sep	16 500		-4,7
Lediga platser, nyanmälda	1 000-tal		sep	60		-24,9
Arbetskostnadsindex, industriarbetare		2008 jan=100	aug	131,7		0,9
Timplön, industriarbetare	kr		aug	188,9		1,1
Finansmarknad						
Utlåning till hushåll ⁵⁾	mdr kr		sep	4 373		5,2
Utlåning till icke-finansiella företag ⁵⁾	mdr kr		sep	2 488		3,8
Lång ränta, 10-åriga statsobligationer	%		okt	-0,03	0,05 ²⁾	0,13 ²⁾
Kort ränta, 3-mån statsskuldväxlar	%		okt	-0,13	0,00 ²⁾	0,30 ²⁾
Statsskuldens månadsförändring	mdr kr		sep	29,5		
Valutakurs, TCW-index		18 nov 1992=100	30 okt	139,4	-1,7	-5,6

1) Säsongrensade tal 2) Procentenheter 3) Hushållens syn på den egna och den svenska ekonomin 4) Index för resp period 5) Från monetära finansinstitut

Utges av Statistiska centralbyrån, avd för nationalräkenskaper,

Solna Strandväg 86, 171 54 SOLNA

Tfn 010-479 40 00

Ansvarig utgivare: Elisabeth Hopkins

Redaktör: Jenny Lunneborg

Layout: Monica Andersson

Copyright SCB. Citera gärna, men uppge källa.

ISSN 1653-9435

URN:NBN:SE:SCB-2020-A06TI2010_pdf (pdf)